

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky



Bakalářská práce

Analýza vývoje natality v regionech ČR

Daniela Kronusová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Daniela Kronusová

Ekonomika a management

Název práce

Analýza vývoje natality v regionech ČR

Název anglicky

Analysis of the development of natality in the regions of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je analýza vývojových trendů natality v regionech a definování případných regionálních odlišností.

Metodika

Při zpracování práce budou použity vhodné metody statistické analýzy (základní statistické charakteristiky, jednoduché charakteristiky dynamiky časových řad, bodová metoda). Analýza se bude týkat zejména úhrnné plodnosti, počtu živě narozených dětí, věku matek a legitimacy.

Doporučený rozsah práce

30- 40 stran

Klíčová slova

porodnost, plodnost, pohlaví, legitimita, hrubá míra porodnosti, úhrnná plodnost

Doporučené zdroje informací

KALIBOVÁ, Květa. Úvod do demografie. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0222-9

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5

KLUFOVÁ, Renata. Základy demografie. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-125-3.

PAVLÍK, Zdeněk, Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ a Alena ŠUBRTOVÁ. Základy demografie: celostátní vysokoškolská příručka pro stud. přírodověd., ekonom., filoz.a lékařských fak. Praha: Academia, 1986

ROUBÍČEK, Vladimír. Úvod do demografie. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-85963-43-4

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 28. 8. 2021

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Analýza vývoje natality v regionech ČR“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní prof. Ing. Libuši Svatošové CSc. za cenné rady, vstřícnost a ochotu pomoci k napsání této bakalářské práci.

Analýza vývoj natality v regionech ČR

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou vývoje natality v regionech ČR. Teoretická část je věnována základním charakteristikám užívaným v demografických analýzách. Následně je definován pojem porodnost, plodnost a její ukazatelé, které byly použity k analýze dat.

V analytické části se práce zaměřuje na vývoj hrubé míry porodnost, věk matky při narození prvního dítěte a podílu dětí narozených dětí mimo manželství. Tyto ukazatele jsou sledovány za období 2000 – 2020 v jednotlivých krajích ČR.

Klíčová slova: porodnost, plodnost, legitimita, natalita, věk matky, kraje ČR, narození dítěte, hrubá míra porodnosti, demografie

Analysis of the development of natality in the regions of the Czech Republic

Abstract

Bachelor thesis deals with the analysis of the development of natality in the regions of the Czech Republic. In the theoretical part is first describes demography. Then the thesis focuses specifically on the birth rate, fertility and after that chosen indicators.

In the analytical part the thesis focuses on the development of gross birth rate, age of mother during the birth of the first child, children born out of wedlock. All of those indicators are compared for the time period from the 2000 – 2020 in individual regions of the Czech Republic.

Keywords: birth rate, fertility, legitimacy, natality, age of mother, regions of CR, birth of child, crude birth rate, demography

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
2.2.1 Ukazatelé	11
2.2.2 Statistické metody užívané při analýze	13
3 Teoretická část	15
3.1 Demografie.....	15
3.1.1 Historie demografie	15
3.1.2 Demografie v českých zemích	16
3.2 Porodnost.....	16
3.2.1 Ukazatelé porodnosti	18
3.3 Plodnost.....	19
3.3.1 Faktory ovlivňující plodnost.....	20
3.3.2 Klasifikace narozených	20
3.3.3 Ukazatelé plodnosti	23
3.4 Potratovost.....	25
3.4.1 Ukazatel potratovosti.....	25
4 Vlastní práce.....	26
4.1 Charakteristika krajů	26
4.2 Hrubá míra	32
4.2.1 Hrubá míra porodnosti v České republice	32
4.2.2 Srovnání krajů podle hrubé míry porodnosti	33
4.3 Legitimita	37
4.3.1 Narození v České republice podle legitimacy	37
4.3.2 Narozené děti v České republice podle legitimacy v krajích.....	39
4.4 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte.....	43
4.4.1 Průměrný věk matky při narození dítěte v krajích za období 2000 - 2020	43
4.4.2 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v krajích.....	45
4.5 Bodová metoda.....	48
4.6 Přirozený přírůstek	50
5 Závěr	52
6 Seznam použitých zdrojů	55
6.1 Citovaná literatura	55
6.2 Internetové zdroje.....	56

Seznam tabulek

Tabulka 1: Hrubá míra porodnosti.....	32
Tabulka 2: Narození v České republice podle legitimacy	37
Tabulka 3: Odhad podílu dětí narozených mimo manželství v následujících letech.....	38
Tabulka 4: Průměrný věk matky při narození dítěte.....	43
Tabulka 5: Předpokládaný vývoj průměrného věku matky při narození prvního dítěte	44
Tabulka 6: Předpokládaný vývoj průměrného věku matku při narození dítěte	44
Tabulka 7: Bodová metoda	48
Tabulka 8: Přirozený přírůstek	50

Seznam grafů

Graf 1: Srovnání krajů podle hrubé míry porodnosti.....	33
Graf 2: Podíl živě narozených dětí mimo manželství v krajích ČR	39
Graf 3: Průměrný věk matek při narození prvního dítěte	45

Seznam použitých zkratk

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

hmp – hrubá míra porodnosti

F – obecná míra plodnosti

hmpo – hrubá míra potratovosti

ipo – index potratovosti

ompo – obecná míra potratovosti

1 Úvod

Práce se zabývá demografickým pojmem porodnost. S tímto pojmem úzce souvisí plodnost a potratovost.

V posledních letech dochází v České republice, ale i v ostatních vyspělých zemích ke stárnutí obyvatelstva. Hlavní příčinou je pokles porodnosti. Při stárnutí obyvatelstva dochází k zvýšení podílu počtu lidí ve věku 65 a více let a naopak k nižšímu podílu počtu dětí ve věku méně než 15 let. Demografické stárnutí může do budoucna způsobit mnoho problémů. Za mnoho let se mladší generace bude potýkat s vyššími výdaji, a naopak přibude více lidí, kteří budou mít nárok na starobní důchody.

V naší zemi roste věk matky při narození prvního dítěte, tak věk matky při narození dítěte nezávisle na pořadí. Růst tohoto ukazatele může být způsoben odkládáním rodičovství. Ženy zakládají rodiny později, protože chtějí studovat, budovat si kariéru nebo cestovat. Další možnost odkládání může být způsobeno tím, že je větší možnost antikoncepčních prostředků, než před lety. V dnešní době je na trhu mnoho variant, které jsou dobře dostupné. Všechny tyto faktory zvyšují věk matky a zároveň snižují úhrnnou plodnost a hrubou míru porodnost.

Opakem jsou rozvojové země. V těchto zemích je vysoká úhrnná plodnost a hrubá míra porodnosti a velice nízký průměrný věk matek. V zemích třetího světa vládne nestabilní ekonomika a chudoba. V rozvojových zemích nebývají dostupné antikoncepční prostředky, kterými by se ženy mohly chránit a tím regulovat porodnost. V těchto státech je již nyní problém s přelidněním. Do budoucna by se situace mohla zhoršovat a hrozí i nekontrolovatelný nárůst populace, který může způsobit vyčerpání přírodních zdrojů či znečištění životního prostředí.

Bakalářská práce se zaměřuje na celou Českou republiku a na jednotlivé kraje. Každý kraj má své specifické podmínky a prostředí, kterými se od sebe demografické ukazatele liší. V práci podle vybraných ukazatelů budu chtít na tyto rozdíly poukázat. Vybranými ukazateli je hrubá míra porodnosti, věk matky při narození prvního dítěte a podíl dětí narozených mimo manželství. Všechny tyto ukazatele budou nejdříve shrnuty v České republice a následně podrobně rozebrány v regionech České republiky. Česká republika i jednotlivé kraje jsou sledovány mezi roky 2000 – 2020.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza vývojových trendů natality v regionech a definování případných regionálních odlišností.

Při zpracování práce bude užitá metoda komparace a pro posouzení stavu a vývoje jednotlivých ukazatelů budou využity základní statistické charakteristiky popisu dynamiky vývoje. Pro stanovení pořadí regionů či vytvoření skupin regionů s podobným stavem ukazatelů natality bude použita bodová metoda. Analýza se bude týkat zejména úhrnné plodnosti, počtu živě narozených dětí, věku matek a legitimacy.

2.2 Metodika

Teoretická část bakalářská práce byla zpracována pomocí odborné literatury a internetových zdrojů. Statistická data použita v analytické části pochází z internetových stránek českého statistického úřadu. Přesněji ze statistických ročenek jednotlivých krajů České republiky za roky 2000 – 2020.

Na statistickou analýzu byly použity ročenky ze skupiny „narození“, kde byly využity údaje např: narození celkem, živě narození, podle rodinného stavu matky, průměrný věk matky při narození dítěte a prvního dítěte a úhrnná plodnost.

2.2.1 Ukazatelé

Hrubá míra porodnosti

Nejjednodušším ukazatelem porodnosti je hrubá míra porodnosti (hmp), definovaná jako poměr počtu živě narozených dětí (N^v) a středního stavu obyvatelstva (P), nejčastěji v ročním vymezení. Vyjadřuje se v promilích. (Kalibová, 2009)

$$hmp = \frac{N^v}{P} \cdot 1000$$

Střední stav obyvatelstva

Střední stav je počet obyvatel daného území v okamžiku, který byl zvolen za střed sledovaného období. Za střední stav obyvatel v kalendářním roce je považován počet

obyvatel daného území o půlnoci z 30. 6. na 1. 7. sledovaného roku, který vychází z bilance pohybu obyvatel daného území od počátku roku do konce června. Za střední stav obyvatel v období (vymezeném kalendářními měsíci) kratším než jeden rok je považován průměr středních měsíčních stavů za dané období, přičemž měsíční střední stav je průměrem z počátečního a koncového stavu daného měsíce. (www.czso.cz)

Legitimita

"Legitimita" narozených se posuzuje podle rodinného stavu matky v době narození dítěte. Děti narozené po smrti svého otce nebo po rozvodu manželství jsou řazeny mezi děti narozené mimo manželství. Samozřejmě to platí i naopak: děti, počaté mimo manželství, pokud se narodí po sňatku rodičů, jsou řazeny mezi děti narozené v manželství. (www.czso.cz)

Průměrný věk matky

Podle zásad výpočtu průměrného věku se k aritmetickému průměru věku rodiček v ukončených letech připočítává konstanta 0,5 roku. Důležité je přesně definovat, zda jde o průměrný věk (medián, modus) při porodu dítěte v jakémkoli pořadí, při porodu prvního dítěte (průměrný věk prvorodiček), druhého dítěte, při narození vícero dětí atd. (www.czso.cz)

Úhrnná plodnost

Úhrnná plodnost charakterizuje momentální plodnost, nehovoří nic o její budoucnosti. (Klufová, Poláková, 2010)

Úhrnná plodnost je tedy průměrný počet dětí, které by se narodily jedné ženě při dané neměnné plodnosti a nulové úmrtnosti do 50 let.

Vynásobíme – li součet specifických měr plodnosti podílem děvčat při narození, dostáváme tzv. hrubou míru reprodukce, tj. průměrný počet živě narozených dívek 1 ženě za neexistence rušivých událostí v reprodukčním období. (Klufová, Poláková, 2010)

Přirozený přírůstek

Rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých obyvatel ve stejném období. (www.czso.cz)

2.2.2 Statistické metody užitá při analýze

Časová řada

Časovou řadou budeme rozumět hodnot určitého věcně a prostorově vymezeného ukazatele, která je uspořádána v čase směrem od minulosti do přítomnosti, a budeme ji označovat jako y_t , kde $t = 1, 2, \dots, T$ (Statistika v ekonomii, 2018)

Časová řada se obvykle definuje jako množina pozorování kvantitativní charakteristiky (ukazatele), uspořádaná v čase.

Absolutní charakteristiky umožňují absolutní porovnání hodnota jednotlivých členů časové řady. Nejčastěji se používají první diference neboli absolutní přírůstek. (Svatošová, Kába, 2017)

První diference

Míry dynamiky umožňují charakterizovat základní rysy vývoje časových řad a formulovat předpoklady pro jejich modelování. Nejjednodušší mírou dynamiky je absolutní přírůstek, také nazývaný jako první diference, který v původních jednotkách časové řady vyjadřuje, o kolik se změnila (vzrostla nebo klesla) hodnota časové řady v čase t oproti času $t-1$. (Statistika v ekonomii, 2018)

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1}$$

Absolutní charakteristiky umožňují absolutní porovnání hodnota jednotlivých členů časové řady.

Tyto diference charakterizují absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém okamžiku (období) proti okamžiku (období) bezprostředně předcházejícímu. Prvních absolutních diferencí je celkem $n - 1$. (Svatošová, Kába, 2017)

Koeficient růstu

Pro relativní vyjádření dynamiky časové řady použijeme koeficient růstu, který po vynásobení 100 udává, na kolik procent hodnoty časové řady v čase $t - 1$ se dostala hodnota časové řady v čase t . (Statistika v ekonomii, 2018)

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}$$

Koeficient růstu charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Vyjádříme-li koeficient růstu v procentech, hovoříme o tempu růstu.

Za celou časovou řadu lze určit průměrný koeficient růstu \bar{k} , definovaný nejčastěji jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů k_t :

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} \cdot \frac{y_3}{y_2} \cdot \frac{y_n}{y_1}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$$

(Svatošová Kába, 2017)

Bodová metoda

Pro porovnání vývoje a stavu natality dle vybraných ukazatelů v krajích bude užitá bodová metoda, na jejímž základě bude možné stanovit pořadí krajů či vytvoření skupin krajů s podobným vývojem. Existuje více způsobů stanovení bodů. Nejčastěji užívaná je metody, při níž region, v němž má vybraný ukazatel nejvyšší či nejnižší hodnotu (podle toho, co je žádoucí stav) dostává 1000 bodů. Ostatní regiony získávají body od 0 do 1000 podle toho, kolik promile činí jejich hodnota z maximální hodnoty. V práci je použita bodovací metoda, kdy jsou kraje hodnoceny podle přiřazených bodů 1-14 podle pořadí. Pro použití metody je nutné stanovit, zda je daný ukazatel rostoucí či klesající. U ukazatelů, kde je potřeba nejnižší hodnota je přiděleno 14 bodů a nejvyšší hodnotě pouze 1 bod.

Vybranými ukazateli byla úhrnná plodnost, průměrný věk matky při narození prvního dítěte a podíl živě narozených dětí mimo manželství.

U úhrnné plodnosti je třeba nejvyšší hodnota. Této hodnotě bylo přiřazeno 14 bodů. Nejnižší hodnotě byl přidělen 1 bod. U ostatních vybraných ukazatelů bylo 14 bodů přiřazeno nejnižší hodnotě a 1 bod byl přiřazen nejvyšší hodnotě.

Následně se body dají do tabulky všech sledovaných ukazatelů a sestaví se pořadí, který ukáže odlišnosti v jednotlivých krajích.

3 Teoretická část

3.1 Demografie

Demografie je slovo řeckého původu. V doslovném překladu znamená popis obyvatelstva (demos = lid, obyvatelstvo, grafein = popisovat). (Šotkovský, 1998) Přeloženo do češtiny, je to tedy lidopis. Demografie se zabývá reprodukcí populace. (Koschin, 2005)

Demografie je společenská věda, jejímž předmětem jsou tzv. demografické jevy procesy, resp. zákonitosti, jimiž se tyto jevy a procesy řídí. Demografické jevy a procesy jsou ty, jež souvisí s lidskou reprodukcí či přesněji s reprodukcí lidských populací, chápánou jednak jako přirozená obnova stavu obyvatelstva prostřednictvím biosociálních procesů porodnosti a úmrtnosti a jednak jako celková obnova obyvatelstva, zahrnující i obnovu obyvatelstva, zahrnující i obnovu obyvatelstva jeho stěhování. (Roubíček, 1997)

Charakteristickým znakem pro demografii je demografická struktura obyvatelstva tj. struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví, dvou výsostně demografických znaků. (Roubíček, 1997)

Demografie jako vědní disciplína má své historické kořeny – stejně jako ekonomie a statistika – v 17. století ve škole politických aritmetiků, demografie pak jmenovitě v díle Johna Graunta o úmrtnosti londýnského obyvatelstva. (Roubíček, 1997)

Termín demografie se poprvé objevil až v druhé polovině 19. století a u nás se začal používat až na přelomu století, tedy už po období národního obrození, kdy se hojně vytvářely české protějšky cizích slov a používání cizích slov a používání cizích slov bylo pocíťováno jako nepatřičné. (Koschin, 2005) První kdo pro vědu o lidské populaci použil termín demografie v odborné studii, byl Francouz Achille Guillard (1790 – 1876) v roce 1855. (Šotkovský, 1998)

3.1.1 Historie demografie

Nejstarší demografickou činností bylo sčítání obyvatelstva. Například v Babylónie se zápis obyvatel dělal už v roce 3800 př. n. l., v Číně okolo 3000 př. n. l. a v Egyptě 2500 př. n. l. První náznaky formování demografických teorií se objevil u staročínského filozofa Konfucia (551 – 479 př. n. l.). (Klufová, Poláková, 2010)

Počátky podstatně modernějších forem registrace obyvatelstva a odbornějších přístupů ke studiu lidských populací spadající do Evropy poloviny 17. století a souvisí s dopady globální revoluce moderní doby, které jsou ve značné míře odezvou dosud nepoznaných rozměrů technologického pokroku.

Za zakladatele novodobé demografie, který v mnoha případech podnítil zájem o podobné výzkumy, je považován anglický pastor John Graunt (1620 – 1674). Vlastní odborný zájem věnoval především události úmrtí jako jedné z rozhodujících složek demografické reprodukce.

Neuběhlo ani třicet let, když anglický astronom Edmund Halley (1656 – 1742) jako první zhotovil model úmrtnostních tabulek na základě záznamů o úmrtích a porodech.

Významně se do historie demografie v 19. století zapsal belgický matematik a statistik Adolf Lambert Quételet (1796 – 1874).

Mezi základní demografické procesy zařazujeme úmrtnost (včetně nemocnosti), plodnost (zahrnuje porodnost, a potratovost), sňatečnost a rozvodovost. (Šotkovský, 1998)

3.1.2 Demografie v českých zemích

V Česku by prvním významným statistikem Josef Antonín Riegger (1742 – 1795), který vydal 12 svazkové dílo o lidnatosti Čech. (Klufová, 2008) Koncem 19. století se na filozofické fakultě Karlovy univerzity výrazněji o demografii zajímali v rámci geografie Jan Palacký (1851 – 1908) a zejména Jindřich Matiegka (1862 – 1943). (Šotkovský, 1998)

Největší význam pro rozvoj demografie a skutečným zakladatelem československé demografie je Antonín Boháč (1881 – 1950). Je autorem nejdůležitějších československých demografických studií. (Klufová, Poláková, 2010) Organizoval první i druhé československé sčítání lidu a v roce 1925 provedl reorganizaci demografické statistiky.

O rozvoj naší demografie se zasloužili dva další spolupracovníci A. Boháče, V. Sekera (1889 – 1982) a především František Fajfr (1892 – 1969). Boháčovým pokračovatelem se stal Jaromír Korčák (1895 – 1989). Jako dlouholetý Boháčův spolupracovník se zabýval demografickou analýzou i syntézou. (Šotkovský, 1998)

3.2 Porodnost

Porodnost (natalitu) používáme jako obecný pojem, vyjadřující význam rození pro populační změny a lidskou reprodukci. S tímto termínem souvisejí také termíny plodnost

(fertilita) a narození. Fertilita se vztahuje k aktuální porodnosti, v porovnání s plodivostí (fekunditou), která popisuje potencionální plodnost – tj. schopnost muže a ženy rodit děti. Fertilitou se pak rozumí skutečný efekt fekundity, tj. počet narozených dětí. (Klufová, Poláková, 2010)

Porodnost je proces, který se podílí na celkové změně počtu obyvatelstva. Mírou (obecně) porodnosti rozumíme poměr počtu živě narozených ke střednímu stavu obyvatelstva. (Roubíček, 1997)

Od roku 1950 existuje mezinárodní definice Mezinárodní zdravotnické organizace (WHO), která říká, že narození je úplné vypuzení nebo vynětí plodu z těla matčina. Definice dále rozlišuje narození živého a narození mrtvého plodu. Plod je považován za živě narozený, jestliže vykazuje alespoň jednu ze známek života, za které jsou považovány srdeční tep, dýchání, pulsace pupečníku a aktivní pohyb kosterního svalstva. Pouze plod, který nevykazuje žádnou z těchto aktivit je považován mrtvě narozený. Plod, který po narození vykázal jen jedinou známku života, je považován za živě narozený. (Klufova, Poláková, 2010)

V hlášení o narození se uvádějí osobní údaje o rodičích (o otci jen pokud je znám, nezjišťuje se ale státní občanství rodičů ani rodinný stav otce). Dále se uvádí počet dětí, které se matce narodily, u vdaných i počet dětí, které se narodily v posledním manželství, datum předchozího porodu, u vdaných datum sňatku, délka těhotenství (v týdnech) a údaje o dítěti: pohlaví, vitalita, hmotnost, délka, státní občanství, případě pořadí ve vícečetném porodu. Územně se zařazují podle místa trvalého bydliště matky. (Klufová, Poláková, 2010)

Život začíná v právním i demografickém smyslu narozením živého dítěte. Nicméně v biologickém smyslu začíná život již v okamžiku početí. Početí je spojení mužské a ženské gamety (tj. spermie a vajíčka) a vznikem zygoty (tj. oplodněného vajíčka). (Roubíček, 1997)

V tomto smyslu hovoříme o vnitroděložním (intrauterinním) životě, který rozlišujeme na dvě období: na období prvních osmadvaceti týdnů těhotenství a na období pozdější až do obvyklého ukončení těhotenství. Výsledek početí je zárodek, který postupně dospívá do zralého dítěte. (Roubíček, 1997)

Početím začíná těhotenství, které končí porodem, a to jednočetným či vícečetným. Podle délky těhotenství rozlišujeme porody včasné a předčasné (délka těhotenství 28 – 38 týdnů). Podle projevu resp. neexistence známek života se dělí narozené děti na živě a mrtvě narozené. Poměr pohlaví při narození, tzv. sekundární index maskulinity (sekundární poměr pohlaví), se pohybuje v rozmezí 105 – 107 chlapců na 100 děvčat. (Klufová, Poláková 2010)

Narozením (porodem) se tedy rozumí opuštění matčina těla dítětem. Narození se týká dítěte, porod se týká matky. Porod může být jednoduchý nebo vícečetný (porod dvojčat, trojčat... obecně „vícerčat“). (Roubíček, 1997)

Dvojčata mohou být buď jednovaječná (vznikají časným rozdělením vajíčka po oplodnění) a obě musí mít vždy stejné pohlaví (tzv. bliženci) nebo dvojvaječná (vznikají současným oplodněním dvou vajíček) a mohou mít i různé pohlaví. (Roubíček, 1997)

Ženy jsou v této souvislosti děleny podle počtu porodů na prvoroďičky (primipary) a vícerodičky (multipary). Žena, která dosud nerodila je označována jako nerodička (nullipara). (Roubíček, 1997)

3.2.1 Ukazatelé porodnosti

- Hrubá míra porodnosti
- Hrubá míra celkové porodnosti
- Hrubá míra mrtvorodosti

Nejjednodušším ukazatelem porodnosti je **hrubá míra porodnosti (hmp)**, definovaná jako poměr počtu živě narozených dětí (N^v) a středního stavu obyvatelstva (P), nejčastěji v ročním vymezení. Vyjadřuje se v promilích. (Kalibová, 2001)

$$hmp = \frac{N^v}{P} \cdot 1000$$

Tento ukazatel se zpřesňuje tím, že se živě narozené děti vztáhnou pouze k osobám, resp. k ženám v produkčním věku, čímž dostaneme tzv. míry plodnosti. V praxi se především používá obecná míra plodnosti (f), definovaná jako poměr počtu živě narozených dětí (N^v) na 1000 žen v reprodukčním věku. (Kalibová, 2001)

Nejjednodušším ukazatelem úrovně porodnosti je **hrubá míra celkové porodnosti:**

$$n_t = hmp_t = \frac{N_t}{S_t} \cdot 1000$$

kde N_t je počet narozených připadajících na 1000 obyvatel k střednímu stavu S_t (Klufová, Poláková, 2010)

3.3 Plodnost

Termínem plodnost označujeme proces, který souvisí velmi bezprostředně s reprodukcí souboru potenciálních rodiček, s obnovou rodivého kontingentu. Mírou (obecné) plodnosti rozumíme poměr počtu živě narozených k rozsahu rodivého kontingentu (ženy mezi 15-tými a 50-tými narozeninami)

Plodnost určitého páru je závislá na jeho fekunditě a na jeho reprodukčním chování. Rozlišují se plánující páry, které se snaží regulovat počet či odstupy jednotlivých porodů, a neplánující páry, které počet dětí neplánují jejichž fertilita je proto zcela závislá na jejich fekunditě a sexuální aktivitě. Plánování (též regulace) porodů (někdy též plánované rodičovství) se může vztahovat jak k regulaci rytmu porodů, tj. regulaci časových odstupů mezi jednotlivými porody. (Roubíček, 1997)

Kromě plodnosti, kterou rozumíme realizovanou plodnost (měříme ji počtem narozených dětí), bychom mohli měřit i potenciální plodnost, tj. schopnost ženy otěhotnět a donosit plod. Takto definovaná potenciální plodnost se nazývá plodivost nebo též fekunditou. Měřit přímo plodivost je ovšem nemožné, proto se charakteristiky analogické specifických míram plodnosti odhadují na základě modelů. Z různých výzkumů vychází, že plodivost rychle roste od počátku plodného období do věku mírně nad 20 let, pak pomalu klesá, ale udržuje se na vysokých hodnotách až asi do 40 let; pak následuje rychlý pokles k nule již dosahuje okolo 50 let. (Koschin, 2005)

Reprodukční období je věkové období, během kterého je žena schopna rodit. Začátek plodného věku je spojen s menstruací. První menstruací (menarche) začíná puberta, poslední menstruací končí rodivý věk a začíná menopauza neboli klimakterium. Ženy v plodivém věku (15 – 49 let) označujeme v demografii jako rodivý kontingent. (Klufová, Poláková, 2010)

Věk u mužů nehraje tak významnou roli jako u žen. Zvyšující se neplodnost žen či mužů je v dnešní době ovlivněna hlavně špatnou stravou nebo špatným zdravotním stavem. V mnoha oblastech je plodnost narušena výskytem pohlavní nemoci HIV/AIDS. (Gregory a kol., 2009)

Přirozená plodnost je plodnost plodných párů, které nepraktikují antikoncepci, a která proto umožňuje stanovit pravděpodobnost početí v měsíčním cyklu v přirozených podmínkách. (Roubíček, 1997)

3.3.1 Faktory ovlivňující plodnost

Vývoj plodnosti se dává do souvislosti s procesem modernizace, který se projevuje třech oblastech: technickými, kulturními a strukturálními změnami.

Zásadními kulturními změnami jsou především rostoucí demokratizace (tj. zrovnoprávnění ve všech sférách lidského života) a sekularizace, jež se projevují například změnou postoje k manželství, kohabitaci (tj. k mimomanželskému soužití), rozvodům a k hodnotě rodiny a dítěte.

Strukturální změny, tj. změny struktury společnosti v souvislosti s přechodem ke znalostní společnosti, vyvolávají potřebu dalšího vzdělání, které je pro seberealizaci víceméně nezbytné ale dostává se do rozporu s reprodukční úlohou jedince.

Mezi technické změny, které významně ovlivňují plodnosti, patří možnosti antikoncepce a potratů a metody asistované reprodukce. (Koschin, 2005)

Volba použití antikoncepčních prostředků ovlivňuje pokles porodnosti trvale už několik desítek let. Používání antikoncepce vychází z vytvořeného modelu rodiny nebo způsobu života, který je závislý na dosaženém stupni vývoje člověka či společnosti. Už v minulosti se objevily způsoby zabraňující oplodnění známé jako umělé přerušování těhotenství. (Mládek, 1992)

Rozšířením povědomí o hormonální antikoncepci dalo párům možnost plánovat a regulovat intervaly mezi porody a počtu narozených dětí. Antikoncepcí se rozumí všechna opatření, která mají zabránit početí jako následku pohlavního styku. Nezahrnují se sem sterilizace a úplná pohlavní abstinence. (Roubíček, 1997)

3.3.2 Klasifikace narozených

Znaky, podle kterých mohou být narození tříděni, jsou dány tím, co se v evidenci demografických událostí zjišťuje. Jedná se o pohlaví, zda šlo o živě nebo mrtvě narozené dítě, zda matka byla vdaná či nikoli, délka těhotenství, hmotnost a pořadí narozeného dítěte a vzdělání a strání příslušnosti matky a otce. (Koschin, 2005)

Pohlaví

Narozené děti se dále rozlišují podle pohlaví na chlapce a děvčata. (Pavlík a kol, 1986)

Poměr pohlaví při narození, se pohybuje v rozmezí 105 – 107 chlapců na 100 děvčat. (Klufová, Poláková, 2010)

Vitalita

Tříděním podle vitality se rozumí třídění na živě a mrtvě narozené. (Koshin, 2005)

Rozlišují se tedy porody živě narozených, spočívající ve vypuzení živě narozeného dítěte a porody mrtvě narozených, spočívající ve vypuzení plodu, který zemřel před nebo během porodu. (Roubíček, 1997)

Vitalita novorozenců se za těchto podmínek posuzuje podle projevů života; patří k nim především dýchání, tep a pohyby plodu, a to bez ohledu na to jak dlouho projevy života trvají. (Roubíček, 1997)

Legitimita

Legitimitou se rozumí charakteristika, která říká, zda se dítě narodilo v manželství, nebo mimo manželství.

Chápeme-li legitimitu jako atribut populace, pak jím rozumíme tendenci k výskytu narozených v manželství, resp. mimo manželství v populaci. (Koschin, 2005)

Klasifikace novorozenců podle legitimacy je obecně závislá na rodinném stavu matky v době porodu nebo i v době početí. Přísně vzato může sice být legitimní (manželské) dítě definováno jako dítě, jehož otec a matka žili spolu v manželství v době jeho početí, obecně se však za manželské považují i děti, které sice vzešly z předmanželských početí, ale jejich rodiče uzavřeli sňatek ještě před jejich narozením. (Roubíček, 1997)

Nemanželské dítě může být podle některých právních systémů svým otcem uznáno nebo legitimováno (aniž otec a matka uzavřou sňatek), čímž se nemanželské dítě stává legitimním a má buď všechna, nebo některá práva jako manželsky narozené dítě. (Pavlík a kol, 1986)

Zralost

Trvalo-li těhotenství obvyklých devět měsíců, označuje se porod za porod včasný a „včasné“ narozené dítě se obvykle nazývá donošené dítě a takto narozený plod obvykle bývá i zralé dítě. Za nezralé se považují děti, které se narodily předčasně, tedy děti nedonošené, a dále děti, které nedosahují předepsané délky při narození (porodní délky), nebo předepsané porodní hmotnosti. (Roubíček, 1997)

Skončilo-li těhotenství dříve než po devíti měsících od početí (avšak nejméně po 28 týdnech těhotenství), je o porod předčasný a plod je pak nazýván nedonošený plod

(nedonošené dítě). I nedonošené a nezralé dítě mohou být ovšem životaschopné. (Roubíček, 1997)

Zralé je každé dítě z jednoduchého porodu, které při narození vážilo alespoň 2500 g, nebo měřilo alespoň 48 cm, u vícečetných těhotenství se za zralé dítě považuje každé, které při porodu vážilo alespoň 1800 g, nebo měřilo alespoň 45 cm. (Roubíček, 1997)

Skončilo-li těhotenství dříve než po 28 týdnech těhotenství, jde o potrat (abort) s výjimkou případu, kdy „narozený“ plod jeví známky života. (Roubíček, 1997)

Bez ohledu na stupeň nezralosti se takový plod považuje za živě narozené dítě, pokud jeho porodní hmotnost převyšuje 500 gramů, anebo se při menší porodní hmotnosti čeká, zda plod přežije 24 hodin a stane se živě narozeným dítětem s vysokým rizikem přežití nebo zda v této lhůtě zemře a zůstane „živým“ potratem. (Roubíček, 1997)

Pořadí

Narození mohou být sledováni podle pořadí dítěte, tj. děti prvního pořadí, druhého atd. Pořadí dítěte může být určeno podle počtu dětí z nynějšího manželství anebo podle počtu všech dětí narozených matce. Pořadí dítěte se obvykle určuje jen podle počtu živě narozených, avšak někdy výjimečně se berou v úvahu i mrtvě narozené děti.

Znalost plodnosti podle pořadí je důležitá pro hlubší analýzu plodnosti. Pokles plodnosti totiž může být způsobem tím, že se rodí méně dětí vyšších pořadí, ale také tím, že přibývá bezdětných žen. (Koschin, 2005)

Jen výjimečně se při určování pořadí dítěte přihlíží k též k mrtvě narozeným. (Roubíček, 1997)

Socioekonomická skupina

V současné době je jedinou socioekonomickou charakteristikou, kterou naše demografická statistika zjišťuje, nejvyšší dosažené vzdělání. Dříve se zjišťovalo ještě zaměstnání, zaměstnavatel a zdroj obživy. Ovšem zaměstnání je poměrně silně korelováno s dosaženým vzděláním. (Koschin, 2005)

Kalendářní měsíc

Počty narozených se v jednotlivých měsících roku liší – plodnost je zjevně sezónní záležitostí. Nejvíce dětí se rodí v letních měsících a nejméně v zimních. Vysvětlení je jednoduché. Jednotlivé měsíce jsou nestejně dlouhé. Na první pohled se sice zdá divné, že by jeden den mohl způsobit takové rozdíly, ale přepočteme-li hodnoty na jednotnou délku měsíc (například na 30 dní), dostaneme víceméně pravidelnou „vlnu“ – od ledna až do

července počty narozených stoupají a pak až do prosince zase klesají; nejvíce dětí se tedy rodí v letních měsících a nejméně v prosinci. (Koschin, 2005)

3.3.3 Ukazatelé plodnosti

- Obecná míra plodnosti
- Čistá míra plodnosti
- Index plodnosti
- Index manželské plodnosti
- Konečná plodnost
- Úhrnná plodnost

Hodnoty **obecné míry plodnosti** jsou (velmi) zhruba asi čtyřikrát vyšší než hodnoty obecné míry porodnosti – žen je přibližně polovina a 15 – až 49letých je taky asi polovina. (Koschin, 2005)

Obecná míra se zpravidla uvádějí v promile, tj. v tisícinách. (Koschin, 2005)

$$f_t = \frac{N_t^{\text{živě}}}{F_t} \cdot 1000$$

Kde F_t je tzv. rodivý kontingent, tj. ženy v plodivém věku 15 – 49 let. Do činitele můžeme zahrnout všechny narozené, pak daný ukazatel označujeme jako obecnou míru hrubé plodnosti.

Potřebujeme – li odlišit plodnost vdaných a nesezdaných žen, lze počítat obecnou míru plodnosti pro každou z těchto skupin samostatně. Dostáváme pak tzv. obecnou míru manželskou plodnosti.

$$f_t^{\text{manž}} = \frac{N_t^{\text{živě, manž.}}}{F_t^{\text{manž}}} \cdot 1000$$

Kde $N_t^{\text{živě, manž.}}$ je počet živě narozených dětí ženám, které byly v době porodu legálně sezdané a $F_t^{\text{manž}}$ je počet sezdaných žen v plodivém věku. (Klufová, Poláková, 2010)

Tak se konstruuje obecná míra plodnosti, kde se ve jmenovateli počítá jen doba expozice žen ve věku od 15 do 50 let. Do čitatele se dává počet živě narozených. Někdy se

rozlišuje ještě hrubá a čistá míra plodnosti – hrubá míra plodnosti má v čitateli všechny narozené a čistá jen živě narozené-

Termín **čistá plodnost** se někdy užívá tam, kde uvažujeme jen živě narozené, termínu hrubá plodnost tam, kde uvažujeme všechny narozené, tedy včetně mrtvě narozených. (Roubíček, 1997)

Tento ukazatel je užitečný zejména při analýzách historických dat, neboť nevyžaduje počty narozených. Jedná se ve skutečnosti o hybridní ukazatel, protože zahrnuje úmrtí i narození. Úmrtí kojenců z použitého počtu narozených nejsou ve výpočtu zohledněna, stejně tak jako úmrtí žen v reprodukčním věku, zahrnutých ve jmenovateli ukazatelů. (Klufová, Poláková, 2010)

$$ip = \frac{(\text{počet dětí do 5 let})}{\text{počet žen ve věku 15 – 49 let}} \cdot 1000 \text{ ‰}$$

Někdy se používá obdobně index plodnosti ip , což je poměr počtu dětí ve věku 0 – 4 let ku počtu žen v rodivém věku. (Klufová, Poláková, 2010)

Konečná plodnost je v podstatě úhrnná plodnost počínaná ne pro konkrétní kalendářní rok, ale pro konkrétní generaci. Nepodléhá žádným výkyvům. (Klufová, Poláková, 2010)

Úhrnná plodnost charakterizuje momentální plodnost, nehovoří nic o její budoucnosti. V případě, že potřebujeme porovnat plodnost dvou (a více) populací, nejsou specifické míry příliš vhodné, proto je potřeba mít k dispozici nějakou syntetickou charakteristiku, která by jednou hodnotu vyjadřovala plodnost populace a zároveň nebyla zatížena vlivem věkové struktury. (Klufová, Poláková, 2010)

Úhrnná plodnost je tedy průměrný počet dětí, které by se narodily jedné ženě při dané neměnné plodnosti a nulové úmrtnosti do 50 let.

Vynásobíme – li součet specifických měr plodnosti podílem děvčat při narození, dostáváme tzv. hrubou míru reprodukce, tj. průměrný počet živě narozených dívek 1 ženě za neexistence rušivých událostí v reprodukčním období. (Klufová, Poláková, 2010)

3.4 Potratovost

S demografickým procesem porodnosti úzce souvisí problematika potratů a potratovosti. Do určité míry souvisejí s procesy úmrtnosti a plodnosti. (Šotkovský, 1998) Potratovostí se rozumí úmrtnost plodu tj. ukončení těhotenství vynětím nebo vypuzením plodu v době od koncepce do takového vývojového stadia plodu, než je plod dle platných definic považován za dítě. (Kalibová, 2001) Potratem se u nás rozumí takové ukončení těhotenství, které obvykle netrvá déle než 28 týdnů, a kdy je plod v takovém vývojovém stadiu, že je schopen minimální dobu samostatného života mimo matčino tělo. (Šotkovský, 1998)

Při analýze procesu potratovosti se sleduje výskyt potratů ve vztahu k celé populaci, k ženám v reprodukčním věku nebo k živě narozeným dětem. (Kalibová, 2001)

3.4.1 Ukazatel potratovosti

Hrubá míra potratovosti ($hmpo$), definována jako počet všech potratů (A) připadajících na tisíc obyvatel středního stavu tj. (Šotkovský, 1998) Jedná se o nejjednodušší ukazatel. (Kalibová, 2001)

$$hmpo_t = \frac{A_t}{P_T} \cdot 1000$$

Obecná míra potratovosti ($ompo$) udává počet potratů (A) na 1000 žen v reprodukčním věku (P_{15-49}). Hodnoty tohoto ukazatele mají pouze orientační charakter a v porovnání s hrubou mírou porodnosti vyplývá, že v obdobích zvýšené porodnosti klesá úroveň potratovosti a naopak. Při hlubším studiu potratovosti vztahujeme potraty pouze k ženám v reprodukčním věku a výpočet ukazatelů je obdobný jako u procesu porodnosti. (Kalibová, 2001)

$$ompo = \frac{A_t}{P_{15-49}^{\ddagger}} \cdot 1000$$

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika krajů

Praha

K 31. 12. 2020 měla Praha 1 335 084 obyvatel. Praha nyní získává obyvatelstvo jak přirozenou měnou, tak migrací. Celkový populační přírůstek Prahy zajistilo v roce 2020 především stěhování, díky němuž přibylo v kraji 9 715 obyvatel. Na přírůstku stěhování se podílelo výhradně stěhování ze zahraničí, odkud se do Prahy přistěhovalo o 11 472 osob více, než se z ní vystěhovalo.

V Praze je tradičně charakteristické zvýšené zastoupení obyvatel v produktivním věku a relativně nízký podíl dětské složky. Děti jsou v populaci zastoupeny 16 %, osoby v produktivním věku 65 + a senioři 19 %.

Každoročně v Praze zaznamenáváme vyšší počty zemřelých než narozených, takže početní stav se v důsledku přirozené měny obyvatel snižuje. Důvody byly v tom, že se zde s ještě větší intenzitou v důsledku věkové skladby populace projevuje nepříznivá populační situace celé ČR, ale k tomu přistupuje i nová tendence migrace spočívající v odlivu obyvatel Prahy do okolí města. Středočeský kraj se proměnil ze zdroje na cíl stěhování.

V roce 2020 byla v Praze podle předběžných údajů průměrná hrubá mzda 43 847 Kč oproti 35 662 Kč v celorepublikovém průměru.

K 31. 12. 2020 byl průměrný věk obyvatel hlavního města 42,0 let.

V roce 2020 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji 3,51 %. (www.czso.cz)

Středočeský kraj

Počet obyvatel přibývá pravidelně od roku 1997 a na přírůstku se podílí především stěhování. Do kraje se vzhledem k dobré poloze přistěhovalo velké množství mladých lidí, kteří zde zakládají své rodiny. Díky tomu došlo k postupnému snížení přirozeného úbytku a mezi lety 2006 a 2019 se v kraji narodilo více dětí, než kolik zemřelo osob. Kraj byl s průměrným věkem 41,4 let v roce 2020 nejmladším regionem České republiky, přesto se nevyhnul celorepublikovému trendu v podobě stárnutí populace a od roku 2015 začaly i zde početně převažovat osoby ve věku 65 a více let nad dětmi ve věku do 14 let.

Nezaměstnanost je dlouhodobě nižší proti republikovému průměru. K 31. 12. 2020 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji 3,52 %.

Ve 4. čtvrtletí 2020 byla průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji 38 820 Kč a v porovnání se stejným obdobím loňského roku se zvýšila o 1 881 Kč (o 5,1 %). (www.czso.cz)

Jihočeský kraj

Jihočeský kraj tvoří státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo, dále sousedí s kraji Plzeňským, Středočeským, Krajem Vysočina a Jihomoravským.

Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán především jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím.

Rozlohou 10 058 km² se kraj podílí necelými 13 % na ploše České republiky. Jihočeský kraj je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé České republiky. Ta se dlouhodobě pohybuje kolem hodnoty 64 obyvatel na 1 km². Obyvatelstvo kraje je ve srovnání s celou Českou republikou nepatrně starší. Spolu s okresem České Budějovice obvykle mívá nejvyšší porodnost a nejnižší úmrtnost v kraji.

Na tvorbě hrubého domácího produktu České republiky se kraj podílí přibližně 5 % a v přepočtu na 1 obyvatele se trvale pohybuje pod republikovým průměrem.

Podíl nezaměstnaných osob dosahuje dlouhodobě podprůměrných hodnot a Jihočeský kraj se mezikrajším porovnáním řadí na jednu z nejnižších příček.

V Jihočeském kraji byla průměrná mzda 35 942 Kč. (www.czso.cz)

Plzeňský kraj

V roce 2020 dosáhl průměrný věk obyvatel kraje 42,9 let. (www.czso.cz)

Plzeňský kraj má v porovnání s populací ČR nízký podíl dětské složky populace (14,1 % osob ve věku 0-14 let), nižší podíl obyvatel v produktivním věku (66,0 % ve věku 15-64 let) a vysoký podíl osob v poproduktivním věku (19,9 % ve věku 65 a více let). (www.plzen.eu)

Počet obyvatel v Plzeňském kraji se v roce 2020 v porovnání s rokem 2019 zvýšil o 1 142 obyvatel. Počet živě narozených se meziročně snížil o 151 osob, tj. pokles o 2,5 %. Přirozený úbytek dosáhl hodnoty -1 190 osob. Na růstu obyvatel kraje se podílelo migrační saldo, které činilo 2 332 osob.

Průměrná hrubá měsíční mzda na fyzické osoby (podle předběžných údajů) činila 32 417 Kč. Průměrná mzda však byla v porovnání s celorepublikovým průměrem o 2,4 % nižší.

V rámci ČR patří Plzeňský kraj k oblastem s nižším podílem nezaměstnaných. K 31. 12. 2020 zde bylo registrováno 13 673 uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce. V porovnání s ostatními kraji ČR zaujímá Plzeňský kraj s podílem nezaměstnaných 3,36 % šesté místo. (www.czso.cz)

Karlovarský kraj

Podíl nezaměstnaných, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let k obyvatelstvu stejného věku činil v Karlovarském kraji 2,74 %.

Absolutním počtem živě narozených (2 682 osob) i zemřelých (4 026 osob) se náš kraj řadí na poslední místo v ČR. V roce 2020 se do Karlovarského kraje přistěhovalo celkem 3 002 osob a vystěhovalo se 3 011 osob. Celkový přírůstek byl v roce 2020 záporný a dosáhl hodnoty 1 353 osob. (www.czso.cz)

Ústecký kraj

Ke konci roku 2020 měl Ústecký kraj 817 004 obyvatel. Charakteristickým rysem kraje je relativně mladé obyvatelstvo, průměrný věk je 42,4 let. Ústecký kraj se řadí na druhé nejnižší místo v počtu živě narozených na 1 000 obyvatel.

V roce 2020 průměrná hrubá měsíční mzda v kraji dosáhla 33 303 Kč, za celorepublikovým průměrem zaostala o 2 308 Kč. (www.czso.cz)

Liberecký kraj

Ke konci roku 2020 žilo v Libereckém kraji 442 476 obyvatel. Na celkovém počtu obyvatel se dětská složka podílela 16,4 %. Počet obyvatel v produktivním věku dosáhl 278 969 osob a podíl na celkovém počtu obyvatel dosáhl 63,0 %. Počet obyvatel ve věku 65 a více let činil 90 819 osob a podíl dosáhl 20,5%.

Meziročně počet obyvatel poklesl o 1 214 osob. Důvodem byl přirozený úbytek obyvatel o 695 osob a také úbytek obyvatel stěhováním o 519 osob. Během roku 2020 se v Libereckém kraji živě narodilo 4 557 dětí, meziročně o 102 dětí (2,2 %) méně.

Populační vývoj Libereckého kraje se výrazně neodchyluje od vývoje v ostatních krajích České republiky. Obyvatelstvo má proti republikovému průměru nepatrně mladší věkovou strukturu. Průměrný věk obyvatel kraje je 42,3 let, což je o 0,2 let méně, než je republikový průměr.

Průměrná hrubá mzda dosáhla hodnoty v roce 2020 32 837 Kč. Podíl nezaměstnaných osob vypočtený z podkladů Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k 31.

12. 2020 v Libereckém kraji činil 4,06 %, tj. 6. nejvyšší hodnota v rámci mezikrajského srovnání. (www.czso.cz)

Královehradecký kraj

K 31. 12. 2020 žilo celkem 550 803 osob. Královehradecký kraj měl v roce 2020 stále nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let ze všech krajů (62,4 %) a zároveň měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (22 %). Průměrný věk 43,4 roků je rovněž nad republikovým průměrem a byl nejvyšší mezi kraji.

Ke konci roku 2020 v kraji celkově ubylo obyvatel, celkový úbytek činil 844 osob. Důsledkem stěhování se počet obyvatel zvýšil o 324 osob. V průběhu roku 2020 se v Královehradeckém kraji živě narodilo 5 526 dětí.

V roce 2020 dosáhla průměrná měsíční mzda v Královehradeckém kraji částky 33 447 Kč. (www.czso.cz)

Pardubický kraj

K 31. 12. 2020 v kraji žilo 522 856 obyvatel, což představuje 4,9 % celkového počtu obyvatel ČR. Z hlediska věkové struktury obyvatel lze v roce 2020 proti roku předchozímu sledovat pokračující pokles počtu obyvatel ve věkové skupině 15 – 64 let (oproti roku 2019 o 0,6 %), naopak růst byl zaznamenán ve skupině 65letých a starších (o 1,5 %). Počet dětí ve věku 0 – 14 let je nejvyšší za posledních 19 let. Průměrný věk činil 42,7 let.

Během roku 2020 se podle předběžných údajů v kraji živě narodilo 5 454 dětí, to je o 218 dětí méně než v předchozím roce. Mimo manželství se narodilo 2 649 dětí, tj. 48,6 % ze všech živě narozených při republikovém podílu 48,5 %.

Přírůstek počtu obyvatel byl ve srovnání s předchozími lety výrazně nižší a podílelo se na něm pouze zahraniční stěhování. Ze zahraničí se na území Pardubického kraje v průběhu roku 2020 přistěhovalo 2 231 osob, do zahraničí se vystěhovalo 898 osob. Zahraničním stěhováním tedy vzrostl počet obyvatel kraje o 1 333 osob.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců (přepočtených) s místem pracoviště v Pardubickém kraji dosáhla v roce 2020 hodnoty 32 124 Kč. Podíl nezaměstnaných osob ke konci roku 2020 činil v kraji 2,92 %. (www.czso.cz)

Kraj Vysočina

K 1. lednu 2021 žilo na Vysočině téměř 509 tisíc obyvatel. V roce 2020 mírně klesl počet narozených dětí, ubylo sňatků ale také rozvodů. Podíl dětí narozených mimo

manželství je dlouhodobě nižší než v ostatních regionech a v roce 2020 dosáhl úrovně 44,6 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda v kraji Vysočina v roce 2020 činila 31 497 Kč (fyzické osoby), pod celorepublikovým průměrem zaostala o více než 2,6 tisíce korun. Podíl nezaměstnaných osob je 3,31 %.

V kraji Vysočina je nejvyšší zastoupení obyvatel ve věkové kategorii 15 – 64 let. Děti ve věku 0 – 14 mají nejnižší podíl, který jsou zastoupeni ze 16 %. Osob v produktivním věku 65 + je přibližně 21 %. Průměrný věk obyvatel byl v roce 2020 43 let.

Do kraje Vysočina se během roku 2020 přistěhovalo 4 456 lidí a vystěhovalo 4 316 lidí. (www.czso.cz)

Jihomoravský kraj

Na území Jihomoravského kraje žilo k 31. prosinci 2020 celkem 1 195 327 obyvatel. Z hlediska věkové struktury obyvatelstva lze v roce 2020 proti roku předchozímu sledovat pokračující pokles počtu obyvatel ve věkové skupině 15–64 let (oproti roku 2019 o 0,2 %), naopak růst byl zaznamenán ve skupině 65letých a starších (o 1,4 %) i skupině dětí ve věku 0–14 let (o 0,9 %). Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje v roce 2020 dosáhl 42,6 roku

Počet obyvatel Jihomoravského kraje se za 12 měsíců roku 2020 zvýšil o 3 338 osob. Na zvýšení počtu obyvatel se podílel jen přírůstek obyvatel stěhováním, neboť počet zemřelých výrazně převýšil počet narozených. Na přírůstku počtu obyvatel se podílelo pouze stěhování, do kraje se přistěhovalo o 4 494 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozenou cestou by se počet obyvatel snížil, neboť zemřelo o 1 156 osob více, než se živě narodilo.

Dosaženou průměrnou mzdou zaměstnance 32 115 Kč na fyzické osoby je úroveň Jihomoravského kraje pod průměrem za ČR (33 228 Kč). Podíl nezaměstnaných osob hodnotou 4,55 % stále patří k nejvyšším v republice. Jihomoravský kraj se zařadil na 4. místo ze čtrnácti krajů. Nabídka volných míst vzrostla, v průměru se v kraji o jedno pracovní místo uchází 1,3 zájemců. (www.czso.cz)

Olomoucký kraj

K 31. 12. 2020 žilo v Olomouckém kraji 630 522 obyvatel. Během roku 2020 nastal pokles obyvatel. Příčinou byl přirozený úbytek obyvatel, neboť počet zemřelých o 1 542 osob převážil počet narozených. Vyšší počet přistěhovalých nad vystěhovalými (49 osob)

pak jen mírně upravil celkový úbytek obyvatel kraje (meziročně o 1 493 osob méně). V roce 2020 se v Olomouckém kraji živě narodilo 6 584 dětí.

Kraj má nízký podíl dětí ve věku 0–14 let (15,7 % z celkového počtu obyvatel k 31. 12. 2020) a roste podíl obyvatel starších 65 let (21,0 %), čímž se zvyšuje průměrný věk obyvatel (43,1 let k 31. 12. 2020). Podíl dětí narozených mimo manželství stagnuje (50,0 % v roce 2020).

Právě kvůli odlišné metodice zjišťování činila obecná míra nezaměstnanosti (ILO) 3,1 % a byla nižší než podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2020, který podle evidence Ministerstva práce a sociálních věcí dosáhl 4,1 %. Na konci roku 2020 hledalo práci 17 270 uchazečů evidovaných na úřadech práce.

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců v podnicích, které mají sídlo v kraji, dosáhla podle předběžných údajů 32 476 Kč. (www.czso.cz)

Zlínský kraj

Počet obyvatel kraje v průběhu roku 2020 klesl o 2,4 tis. osob na 580 119. Počet přistěhovalých v roce 2020 dosáhl 4 273 osob. Počet vystěhovalých meziročně vzrostl o 519 osob, tedy o 12,3 % a dosáhl 4 749 osob. Úbytek obyvatel byl způsoben vysokou převahou zemřelých nad narozenými a v menší míře i migrací. V průběhu roku se obyvatelům kraje živě narodilo 5 834 dětí. Vzrostl počet dětí narozených mimo manželství. Dosáhl výše 2 513, což představuje 43,1 % z celkového počtu živě narozených dětí.

Vývoj věkového složení je charakterizován zvyšujícím se podílem obyvatel v poproduktivním věku, kdy proti roku 2019 se podíl obyvatel starších 64 let zvýšil z 20,8 % na 21,1 %. Přesto je věková struktura z ekonomického hlediska stále příznivá. Průměrný věk obyvatel Zlínského kraje v roce 2020 činil 43,4 let.

Ve 4. čtvrtletí 2020 vzrostla ve Zlínském kraji průměrná hrubá mzda na 34 610 Kč. Úřady práce ve Zlínském kraji evidovaly celkem 12 819 uchazečů o zaměstnání, podíl nezaměstnaných osob byl 3,22 %. (www.czso.cz)

Moravskoslezský kraj

K 31. 12. 2020 žilo na území Moravskoslezského kraje 1 192 834 obyvatel. Průměrný věk obyvatelstva byl 43 let.

Nízká porodnost je základním rysem současné populační situace nejen našeho regionu, ale i v rámci celé republiky, a proto dochází k pozvolnému stárnutí populace. Vedle

pokračujícího přirozeného úbytku obyvatel dochází navíc v Moravskoslezském kraji, na rozdíl od zbytku republiky, od roku 1993 k nepřetržitému poklesu obyvatelstva migrací.

Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji byla v roce 2020 o cca 3 600 Kč nižší než republikový průměr, přičemž byla ve srovnání s ostatními kraji třetí nejnižší. Činila na zaměstnance 32 088 Kč. Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji k 31. 12. 2020 dosáhl hodnoty 5,55 %, jednalo se tak o nejvyšší hodnotu mezi všemi kraji. (www.czso.cz)

4.2 Hrubá míra

4.2.1 Hrubá míra porodnost v České republice

Tabulka 1: Hrubá míra porodnosti

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti
2000	10 272 503	90 910	8,85
2001	10 224 192	90 715	8,87
2002	10 200 774	92 786	9,10
2003	10 201 651	93 685	9,18
2004	10 206 923	97 664	9,57
2005	10 234 092	102 211	9,99
2006	10 266 646	105 831	10,31
2007	10 322 689	114 632	11,10
2008	10 429 692	119 570	11,46
2009	10 491 492	118 348	11,28
2010	10 517 247	117 153	11,14
2011	10 496 672	108 674	10,35
2012	10 509 286	108 576	10,33
2013	10 510 719	106 751	10,16
2014	10 524 783	109 860	10,44
2015	10 542 942	110 764	10,51
2016	10 565 284	112 663	10,66
2017	10 589 526	114 405	10,80
2018	10 626 430	114 036	10,73
2019	10 669 324	112 231	10,52
2020	10 700 155	110 200	10,30

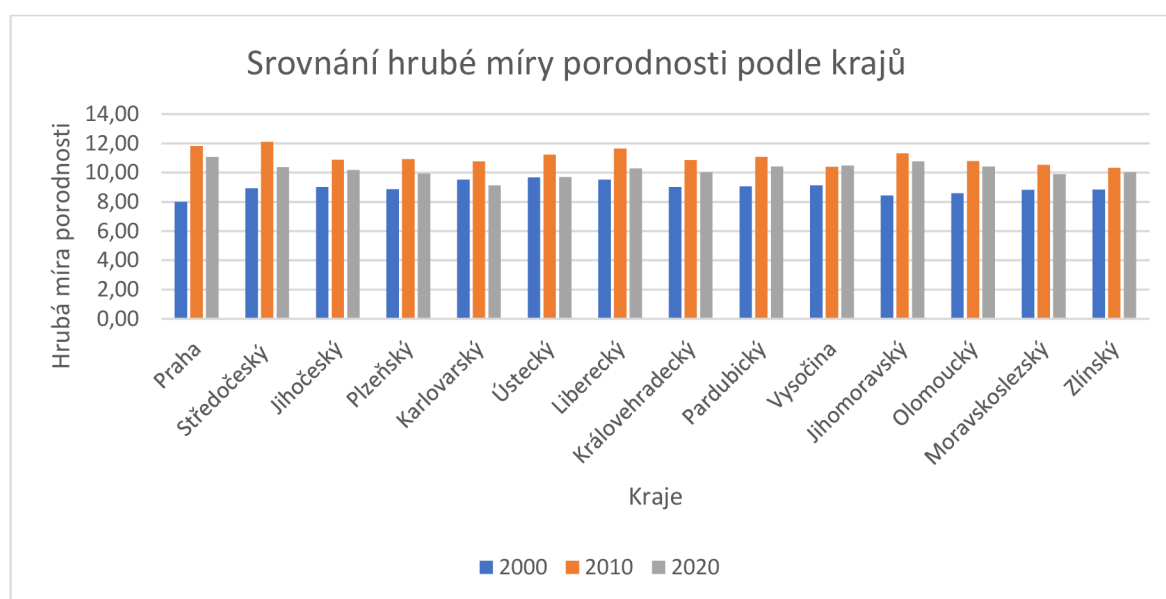
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka č. 1 ukazuje vývoj hrubé míry porodnosti v České republice mezi roky 2000 – 2020.

Hrubá míra porodnosti v České republice od roku 2000 do roku 2008 stoupala. Nejvyšší hodnota ukazatele byla zaznamenána v roce 2008, kdy činila 11,46 promile. Od roku 2009 – 2013 hrubá míra porodnosti klesala. Poté nastal opět růst, který byl do roku 2017 a v posledních sledovaných období byl zaznamenán opět propad. V roce 2020 byla hodnota hrubé míry porodnosti 10,30 promile, což je o 0,22 méně než v roce 2019. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v prvním sledovaném období, kdy činila 8,85 promile.

4.2.2 Srovnání krajů podle hrubé míry porodnosti

Graf 1: Srovnání krajů podle hrubé míry porodnosti



Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 1 porovnává hrubou míru porodnosti v jednotlivých krajích v letech 2000, 2010 a 2020.

V roce 2000 měla nejmenší hodnotu hrubé míry porodnosti kraj Praha. Ta jako jediná nepřesáhla hranici osmi promile. V roce 2010 a 2020 došlo v kraji k výraznému obratu, kdy převyšovala nad ostatními kraji.

Pokud se podíváme na graf č. 1, který znázorňuje tři vybrané roky, zjistíme, že ve všech krajích dosáhla hrubá míra porodnosti svého vrcholu v roce 2010. Výjimkou je kraj Vysočina, kde došlo rozdílem roku 2020 a 2010 k přírůstku o 0,09 promile.

Ve Středočeském kraji dosahovala hodnota v roce 2010 k hranici dvanácti promile, ale od deset let později je na hranici pouze deseti promile. Stejný výkyv se vyskytuje ještě

v kraji Karlovarském, Ústeckém a Libereckém, kde nastal také pokles o téměř 2 promile. V ostatních krajích došlo k úbytku necelého jednoho promile.

Praha

Hrubá míra porodnosti se v hlavním městě v letech 2000 - 2008 zvyšovala. V dalších letech byly zaznamenány výkyvy, kdy si jednalo o mírné propady a nárůsty. Největší přírůstek nastal v roce 2004, kdy se jednalo o 0,89 promile oproti předešlému roku a největší úbytek byl v roce 2011 o téměř 0,53 promile oproti roku 2010. Nejslabším rokem byl rok 2000, kdy byla hodnota hrubé míry porodnosti na hodnotě 7,98 promile a naopak nejsilnějším rokem byl rok 2017, kdy byla hodnota porodnosti 11,91 promile. Od roku 2017 se sledovaný ukazatel snižuje. V posledním sledovaném roce byla hodnota 11,09 promile. (Příloha č. 1)

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji měla hrubá míra porodnosti v letech 2000 – 2008 rostoucí tendenci. Nejvyšší hodnota vybraného ukazatele byla 12,53 promile v roce 2008. Nejnižší hrubá míra porodnosti byla v roce 2000 a 2001, kdy hodnota byla 8,93 promile. Největší meziroční nárůst byl v roce 2007, kdy rozdíl oproti předchozímu roku tvořil 1,11 promile. Naopak největší meziroční pokles byl v roce 2011, kde byl rozdíl oproti předchozímu roku 0,69 promile. (Příloha č. 2)

Jihočeský kraj

V Jihočeském kraji stoupala hrubá míra porodnosti v letech 2003 - 2008. V tomto roce byl ukazatel na vrcholu a činil 11,27 promile. Druhý nárůst byl mezi roky 2013 – 2017. V roce 2002 a 2003 ukazatel stagnoval. Nejnižší hodnota hrubé míry porodnosti byla v roce 2001, kdy byla porodnost pouze 8,88 promile. V posledních třech letech sledovaného období porodnost v tomto kraji pozvolna klesala. V roce 2020 byla hodnota pouze 10,18 promile a meziroční pokles byl 0,19 promile oproti roku 2019. Největší meziroční pokles byl 0,44 a to v roce 2013. Naopak největší meziroční nárůst byl 0,83 promile a to v roce 2007. (Příloha č. 3)

Plzeňský kraj

V Plzeňském kraji byla nejnižší hodnota hrubé míry porodnosti zaznamenána v roce 2001 a činila 8,67 promile. Nejvyšší hodnota byla v roce 2008 11,28 promile. V letech 2002 - 2008 stoupala porodnost v kraji. Dalším obdobím kdy ukazatel stoupal, byl rok 2014 –

2017. Od roku 2018 porodnost začala klesat a v posledním sledovaném období se dostala pod hodnotu deseti promile. Největší meziroční nárůst byl v roce 2005 o 0,71 promile a největší meziroční pokles byl v roce 2011 o téměř 1,17 promile. (Příloha č. 4)

Karlovarský kraj

Od roku 2000 do roku 2008 hrubá míra porodnosti rostla. Výjimkou byl pokles v roce 2003, kdy se hodnota oproti předchozímu roku snížila o 0,21 promile. V roce 2008 byla zaznamenána i nejvyšší hodnota porodnosti 11,54 promile. Od roku 2009 začal ukazatel mírně klesat. V posledním sledovaném roce je zaznamenán meziroční pokles oproti předchozímu roku o 0,47 promile. V roce 2020 byla hodnota hrubé míry porodnosti 9,12 promile, což je o 0,40 promile méně, než byla porodnost v roce 2000. V tomto kraji byla nejvíce zaznamenána hranici devíti promile a to v patnácti z dvaceti sledovaných letech. (Příloha č. 5)

Ústecký kraj

V Ústeckém kraji byla nejnižší hodnota hrubé míry porodnosti v roce 2001 a to 9,64 promile. Od tohoto roku do roku 2008 porodnost v kraji rostla. V tomto roce byla zaznamenána nejvyšší hodnota ukazatele, která činila 12,02 promile. Největší meziroční nárůst byl v 2007 téměř 0,91 promile. Od roku 2009 do roku 2013 se porodnost v kraji snižovala. Největší meziroční pokles byl v 2011 o 0,80 promile. V posledním sledovaném roce (2020) byla hrubá míra porodnosti na hodnotě 9,70 promile, což je o 0,16 promile méně než v roce 2019. (Příloha č. 6)

Liberecký kraj

Nejnižší hrubá míra porodnosti byla v roce 2001, kdy hodnota činila 9,37 promile. V tomto kraji docházelo často k meziročnímu propadu a nárůstu. V Libereckém kraji byly zaznamenány celkem dvě období propadu. První období bylo od roku 2009 do roku 2014 a druhé nastalo v letech 2017 – 2020. Největší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2011 o téměř 1,03 promile. Hrubá míra porodnosti se zvyšovala v letech 2006 – 2008. V tomto roce nastala i nejvyšší porodnost a to 11,98 promile. Největší meziroční nárůst byl v roce 2007, oproti předchozímu rok to bylo o 1,28 promile. (Příloha č. 7)

Královehradecký kraj

V Královehradeckém kraji byla v prvním sledovaném roce (2000) hodnota hrubé míry porodnosti 9,01 promile. Následující rok byl meziroční pokles o 0,01 promile. V roce

2001 byla také zaznamenána nejnižší hodnota. V následujícím roce porodnost opět stoupla na 9,01 promile. Od roku 2003 do roku 2008 hodnota rostla. Nejvyšší hodnota byla v roce 2008 a to 11,30. Největší propad byl v roce 2011, kdy se porodnost proti předchozímu roku snížila o 1,05 promile. Naopak nevyšší nárůst byl v roce 2007, kdy stoupla porodnost proti předchozímu o 1,12 promile. Od roku 2012 do roku 2017 hrubá míra porodnosti opět rostla. Výjimkou byl roku 2013, kde je pokles oproti předchozímu o 0,01 promile. V posledním roce (2020) byla zaznamenána hodnota 10,02, což je o 0,03 promile více než rok předchozí. (Příloha č. 8)

Pardubický kraj

V Pardubickém kraji se často střídají meziroční nárůsty a poklesy. Nejdelší meziroční nárůst byl mezi lety 2004 až 2007. V roce 2007 byla zaznamenána nejvyšší hodnota, kdy hrubá míra porodnosti činila 11,22 promile. Mezi roku 2006 a 2007 nastal také nejvyšší meziroční nárůst a to o 0,86 promile. Největší propad byl v roce 2011 o 0,78 promile. Nejnižší hodnota sledovaného ukazatele byla 8,79 promile a to v roce 2001. V posledním sledovaném roce byla hrubá míra porodnosti na hodnotě 10,42 promile, což je o 0,46 promile méně než v předchozím roce. (Příloha č. 9)

Kraj Vysočina

V kraji Vysočina byla nejnižší hodnota hrubé míry porodnosti v roce 2001, kdy činila 8,69 promile. Od roku 2002 do roku 2008 byl zaznamenán nárůst. V roce 2008 byla také nejvyšší hodnota sledovaného ukazatele, která byla 10,98 promile. V dalších letech hrubá míra porodnosti klesala a stoupala. Největší meziroční pokles byl v roce 2011 o 0,49 promile. Největší nárůst byl v roce 2014 o 0,82 promile. V posledním sledovaném roce byla hrubá míra porodnosti na hodnotě 10,49 promile, což je o 0,30 promile méně než předchozí rok. (Příloha č. 10)

Jihomoravský kraj

V Jihomoravském kraji byla nejnižší hrubá míra porodnosti v prvním sledovaném období, kdy hodnota činila 8,46 promile. Od roku 2004 do roku 2008 vybraný ukazatel rostl. V tomto roce také byla zaznamenána nejvyšší hodnota, která byla 11,54 promile. Nejdelší pokles v tomto kraji byl mezi roky 2008 – 2011. V roce 2011 nastal propad o 0,66 promile. Nejvyšší meziroční nárůst byl v roce 2007 o 0,72 promile. V posledním sledovaném období, který byl rok 2020 byla hodnota hrubé míry porodnosti 10,77 promile, což bylo o 0,43 promile méně než předchozí rok. (Příloha č. 11)

Olomoucký kraj

V Olomouckém kraji byla zaznamenána nejnižší hodnota 8,65 promile v prvním sledovaném roku. Růst ukazatele byl od roku 2003 do roku 2009. V tomto roce byla hodnota na vrcholu a činila 11,11 promile. Nejvyšší meziroční nárůst byl v roce 2007, kdy se hodnota sledovaného ukazatele oproti předchozímu roku zvýšila o 0,77 promile. Největší meziroční pokles byl v roce 2011 o 0,91 promile. V posledním sledovaném roce byla hrubá míra porodnosti na hodnotě 10,42 promile, což je o 0,36 promile více než v roce 2019. (Příloha č. 12)

Zlínský kraj

Nejnižší hrubá míra porodnosti byla zaznamenána v roce 2001 a 2003 a to 8,69 promile. Nejvyšší hodnota byla v roce 2008, kdy porodnost činila 10,59 promile. Od roku 2013 do roku 2017 měl ukazatel nejdelší rostoucí tendenci. Největší meziroční nárůst byl v roce 2005 a to 0,78 promile. Naopak největší meziroční pokles byl v roce 2011, kdy byla hodnota menší oproti předchozímu roku o 0,89 promile. V posledním sledovaném období měl sledovaný ukazatel hodnotu 10,03 promile, což je o 0,12 promile více než v předchozím roce. (Příloha č. 13)

Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji byla hrubá míra porodnosti v prvním sledovaném období 8,81 promile. Tato hodnota byla nejnižší za celé sledované období. Do roku 2008 měl sledovaný ukazatel rostoucí tendenci. V roce 2007 nastal nejvyšší nárůst a to 0,80 promile. Naopak největší pokles nastal v roce 2011 a to o 0,94 promile. V posledním sledovaném období byla hodnota ukazatele 9,88 promile, což je o 0,15 promile méně než v předchozím roce. (Příloha č. 14)

4.3 Legitimita

4.3.1 Narození v České republice podle legitimacy

Tabulka 2: Narození v České republice podle legitimacy

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství
2000	19 792	71 118	90 910	21,77%
2001	21 276	69 439	90 715	23,45%

2002	23 459	69 327	92 786	25,28%
2003	26 713	66 972	93 685	28,51%
2004	29 839	67 825	97 664	30,55%
2005	32 409	69 802	102 211	31,71%
2006	35 259	70 572	105 831	33,32%
2007	39 537	75 095	114 632	34,49%
2008	43 457	76 113	119 570	36,34%
2009	45 954	72 394	118 348	38,83%
2010	47 164	69 989	117 153	40,26%
2011	45 421	63 252	108 673	41,80%
2012	47 088	61 488	108 576	43,37%
2013	48 000	58 751	106 751	44,96%
2014	51 267	58 593	109 860	46,67%
2015	52 976	57 788	110 764	47,83%
2016	54 733	57 930	112 663	48,58%
2017	56 091	58 314	114 405	49,03%
2018	55 338	58 698	114 036	48,53%
2019	54 093	58 138	112 231	48,20%
2020	53 408	56 792	110 200	48,46%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka č. 2 ukazuje podíl dětí narozených mimo manželství v České republice. Procento dětí rostlo do roku 2017. V tomto roce byl podíl nevyšší a to 49,03 %. Následující dva roky byl pokles o necelé 1 %. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2000, kdy byl podíl na hodnotě 21,77 %. V posledním sledovaném období byl podíl živě narozených dětí mimo manželství na hodnotě 48,46 %.

V celostátním procentním průměru hodnota živě narozených dětí mimo manželství nepřesáhla hranici 50 %. To znamená, že děti se v republikových číslech stále více rodí do svazku manželského.

Pro předpověď dalšího vývoje dětí narozených mimo manželství byla použita lineární trendová funkce: $y' = 0,2281 + 0,0144t_i$. Tabulka č. 3 ukazuje přepokládaný nárůst ukazatele v následujících pěti letech. V roce 2021 přesáhne podíl dětí narozených mimo manželství v České republice hodnotu 50 % a v roce 2025 bude podíl dětí narozených mimo manželství na hodnotě 60,29 %.

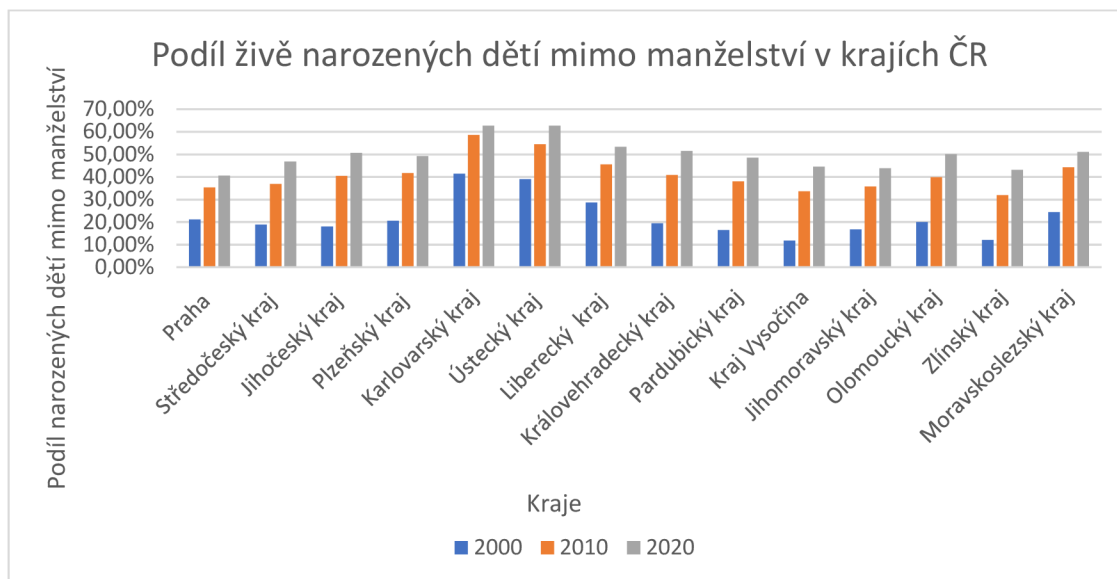
Tabulka 3: Odhad podílu dětí narozených mimo manželství v následujících letech

2021	2022	2023	2024	2025
54,52%	55,96%	57,40%	58,84%	60,29%

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2 Narozené děti v České republice podle legitimacy v krajích

Graf 2: Podíl živě narozených dětí mimo manželství v krajích ČR



Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Graf č. 2 ukazuje srovnání podílu živě narozených dětí mimo manželství v krajích ČR v letech 2000, 2010 a 2020.

V prvním sledovaném období (2000) byl nejvyšší podíl narozených dětí v Karlovarském kraji, kde hranice přesáhla 40 %. Nejnižší podíl narozených dětí byl naopak v kraji Vysočina, kde byl ukazatel přes 11 %.

Ve druhém sledovaném období (2010) poslední příčku držel i nadále kraj Karlovarský. Nejlepším krajem se stal Zlínský s 31 %. Největší nárůst mezi roky 2000 a 2010 byl v Jihočeském kraji, kde byl rozdíl o téměř 23 %. Naopak nejmenší nárůst byl v hlavním městě, kde se podíl zvýšil pouze o 14,16 %.

V posledním sledovaném období se na poslední příčku umístil kraj Ústecký, který je pouze o 0,04 % horší než kraj Karlovarský. První místo obsadil kraj Praha se 40,55 %. Pokud opět porovnáme rozdíl mezi rokem 2010 a 2020, tak nejmenší nárůst byl v Karlovarském kraji. Naopak největší nárůst byl ve Zlínském kraji.

Pokud se podíváme na číselné údaje z roku 2020, zjistíme, že sedmi krajů má hodnotu podílu pod padesáti procenty. To znamená, že v Praze, ve Středočeském kraji, Plzeňském kraji, Pardubickém, v kraji Vysočina, Jihomoravském a Zlínském kraji se většinou rodí děti do svazku manželského.

Praha

V kraji Praha se podíl živě narozených dětí mimo manželství každý rok zvyšoval až na rok 2016, 2018 a 2019. Největší meziroční propad nastal mezi roky 2018 a 2019 o 0,58 %. Nejvyšší počet narozených dětí mimo manželství byl v roce 2017 a to 41,29% a nejnižší hodnota byla v roce 2000 a činila 21,15%. V posledním roce byla hodnota 40,55 %, což je o 0,20 % více než v roce 2019. (Příloha č. 15)

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji se počet živě narozených dětí mimo manželství zvyšoval od roku 2000 do roku 2017. V posledních třech sledovaných období se počet dětí snížil. Nejvyšší podíl dětí byl v roce 2017 a to 47,85 %. Naopak nejméně se narodilo v prvním sledovaném období, kdy podíl dětí mimo manželství činil 18,96 %. Největší pokles byl mezi roky 2017 až 2018 a to o 0,87 procentního bodu. Největší nárůst byl mezi roky 2002 a 2003 o 3,34 procentního bodu. (Příloha č. 16)

Jihočeský kraj

V Jihočeském kraji se podíl narozených dětí mimo manželství každý rok zvyšoval. Výjimkou byl rok 2015, 2018 a 2019. V posledním sledovaném roce (2020) byl podíl dětí 50,61%, což se je o 1,31 % více než rok předchozí. V posledním roce byl také zaznamenán nejvyšší podíl narozených mimo manželství. Nejmenší procento živě narozených mimo manželství bylo v roce 2000 a to 18,00 %. Největší propad byl mezi roky 2018 a 2019 o 0,95 procentního bodu. Největší meziroční nárůst byl o 4,28 % a to mezi roky 2002 a 2003. (Příloha č. 17)

Plzeňský kraj

Po celou dobu sledovaného období byl v Plzeňském kraji zaznamenán nárůst dětí narozených mimo manželství. Jediný propad nastal mezi rokem 2018 a 2019, kdy se podíl narozených mimo manželství snížil o 3,21 procentního bodu. Největší podíl narozených dětí mimo manželství byl zaznamenán v roce 2018 a činil 51,56%. Naopak nejnižší podíl byl v roce 2000 a to 20,63%. Největší nárůst byl v roce 2003, kdy podíl vzrostl o 4,83 procentního bodu. (Příloha č. 18)

Karlovarský kraj

Karlovarský kraj má druhý nejvyšší podíl živě narozených dětí mimo manželství. V první sledovaném období se narodilo 41,45 % dětí mimo manželství. Meziroční pokles byl v letech 2001, 2007, 2011, 2017 a 2019. Největší meziroční pokles byl mezi lety 2016 a

2017 a to o 4,33 procentního bodu. Nejvyšší dosažené procento tohoto ukazatele je 64,40 % z roku 2016. V posledním sledovaném období byl ukazatel 62,71 %, což je o 3,15 % více než v roce 2019. (Příloha č. 19)

Ústecký kraj

Ústecký kraj má v porovnání s ostatními kraji nejvyšší podíl narozených dětí mimo manželství. Nejnižší podíl činil 39 % v roce 2000. Naproti tomu největší podíl byl zaregistrován v roce 2017 a činil 64,52 %. Meziročně se podíl narozených dětí mimo manželství zvyšoval. Nejvyšší meziroční pokles byl zaznamenán v roce 2018 a to o 1,16 %. V posledním roce nastal pokles oproti předcházejícímu roku o 0,73 %. (Příloha č. 20)

Liberecký kraj

V Libereckém kraji byl zaznamenán nárůst do roku 2018. Meziroční pokles nastal v letech 2018 a 2019 v roce 2019 byl pokles o 1,51 procentuálního bodu. Největší nárůst nastal z roku 2002 na rok 2003, kdy podíl vzrostl o 2,84 procentního bodu. Největší podíl dětí mimo manželství byl v roce 2017, kdy byl sledovaný ukazatel 55,44%. Nejmenší podíl dětí byl v prvním sledovaném období. (Příloha č. 21)

Královehradecký kraj

V Královehradeckém kraji byl největší podíl živě narozených dětí mimo manželství v posledním sledovaném období a to 51,50 %. Nejmenší podíl dětí byl 19,50% v roce 2000. K meziročnímu poklesu došlo v roce 2016 a 2017. Nejvyšší meziroční pokles byl v roce 2018 a to o 0,59 %. Největší nárůst byl pak mezi roky 2002 a 2003 o 4,57 procentního bodu. (Příloha č. 22)

Pardubický kraj

V Pardubickém kraji došlo k mírnému propadu v roce 2007 o 0,01 procentuálního bodu. K největšímu poklesu došlo mezi roky 2018 a 2019, kdy byl úbytek o 1,72 procentuálního bodu. Nejvyšší meziroční nárůst byl mezi roky 2008 a 2009, kdy nastal růst o 3,03 procentuálního bodu. Největší procento narozených dětí mimo manželství bylo zaznamenáno v roce 2018, kdy byl podíl 48,93 %. Naopak nejnižší podíl byl v prvním roce 16,48%. (Příloha č. 23)

Kraj Vysočina

V kraji Vysočina je vyšší podíl dětí narozených do manželství než mimo manželství. V tomto kraji byl nárůst do roku 2018. Poté nastal pokles o 0,99 %. Největší propad byl

zaznamenán v posledním roce a to 1,11 procentního bodu. Největší podíl dětí narozených mimo manželství byl v roce 2019 a to 45,70 %. Naopak nejméně dětí se narodilo v roce 2000, kdy podíl činil 11,76%. (Příloha č. 24)

Jihomoravský kraj

V Jihomoravském kraji hodnota sledovaného ukazatele každý rok stoupala. Výjimkou byl rok 2016, kde nastal minimální propad o 0,11 procentuálního bodu. Druhý pokles byl v roce 2019, kdy klesl podíl o 1,16 procentuálního bodu. Největší podíl živě narozených dětí mimo manželství byl v posledním sledovaném roku a činil 43,90%. Naopak nejméně bylo 16,76% v roce 2000. Největší meziroční nárůst byl 3,12 procentuálního bodu a nastal mezi roky 2008 a 2009. V tomto kraji převládají stejně jako v kraji Vysočina děti narozené do manželství. (Příloha č. 25)

Olomoucký kraj

V Olomouckém kraji byl nejnižší podíl narozených dětí mimo manželství v prvním sledovaném roce a to 20,37%. Naopak nejvíce se narodilo v roce 2016, kdy podíl činil 50,28 %. V tomto kraji roste podíl dětí narozených mimo manželství. Pokles nastal v letech 2017, 2018 a 2019. Největší propad byl mezi roky 2017 a 2018 o 0,42 procentního bodu. Největší nárůst byl pak mezi roky 2003 a 2004 o 3,74 procentního bodu. V posledním roce byl podíl dětí narozených mimo manželství 50,03 %, což je o 0,67 % více než v roce 2019. (Příloha č. 26)

Zlínský kraj

Ve Zlínském kraji meziročně stoupal podíl živě narozených dětí mimo manželství. V sledovaném období nastal propad ve dvou letech. Největší pokles byl v roce 2018 a to 0,71 procentuálního bodu. Druhý propad byl v posledním sledovaném období o 0,36 procentního bodu oproti roku 2019. Největší podíl dětí narozených mimo manželství byl v roce 2019 a to 43,44 %. Nejmenší počet narozených dětí bylo v prvním sledovaném období 12,12 %. (Příloha č. 27)

Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji došlo k poklesu ve čtyřech letech. První nepatrný pokles podílu živě narozených dětí mimo manželství nastal v roce 2010 a to o 0,02 %. Další větší poklesy byly v roce 2017 a 2018. Největší meziroční pokles byl v posledním sledovaném období, kdy se hodnota oproti roku 2019 snížila o 1,07 procentního bodu. Největší podíl živě

narozených dětí mimo manželství byl v roce 2016 a to 52,80%. Naopak nejmenší počet dětí byl v prvním sledovaném období a činil 24,39%. (Příloha č. 28)

4.4 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte

4.4.1 Průměrný věk matky při narození dítěte v krajích za období 2000 - 2020

Tabulka 4: Průměrný věk matky při narození dítěte

Rok	Průměrný věk matky	Průměrný věk matky při narození 1. dítěte
2000	27,18	24,94
2001	27,55	25,34
2002	27,81	25,63
2003	28,05	25,93
2004	28,33	26,31
2005	28,61	26,61
2006	28,88	26,94
2007	29,14	27,14
2008	29,33	27,33
2009	29,43	27,44
2010	29,59	27,62
2011	29,69	27,78
2012	29,76	27,92
2013	29,86	28,08
2014	29,94	28,14
2015	29,99	28,22
2016	29,99	28,21
2017	30,02	28,24
2018	30,11	28,36
2019	30,15	28,46
2020	30,19	28,51

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný věk matky v celorepublikovém průměru se pravidelně zvyšuje. Nejnižší průměrný věk byl v roce 2000 a to 27,18 let. Nejvyšší věk byl v posledním sledovaném období, kdy průměrný věk matky byl 30,19 let. Růst se zpomalil v roce 2015 a 2016, kdy byl věk v obou případech 29,99 let.

Pokud se podíváme věk matky při narození prvního dítěte tak má ukazatel převážně rostoucí tendenci. Výjimkou byl rok 2016, kdy se průměrný věk matky oproti předchozímu

roku 2015 snížil o 0,01 let. Průměrný věk matky při narození 1. dítěte byl nejvyšší v posledním sledovaném období, kdy se věk nacházel na hodnotě 28,51 let.

Podle odhadu vývoje průměrného věku matky při narození první dítěte byla použita lineární trendová funkce: $y' = 25,43 + 0,1693 t_i$. Tabulka č. 5 ukazuje předpokládaný nárůst ukazatele v následujících pěti letech. Věk matky při narození prvního dítěte by se měl podle předpokladu každý rok zvyšovat. V roce 2025 bude předpokládaný věk matky při narození prvního dítěte 29,83.

Tabulka 5: Předpokládaný vývoj průměrného věku matky při narození prvního dítěte

2021	2022	2023	2024	2025
29,16	29,32	29,49	29,66	29,83

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro předpověď dalšího vývoje průměrného věku matky při narození dítěte byla použita lineární trendová funkce: $y' = 27,6466 + 0,1429 t_i$. Tabulka č. 6 ukazuje předpokládaný nárůst ukazatele v následujících pěti letech. V roce 2025 bude průměrný věk matky při narození dítěte podle předpokladu 31,36 let.

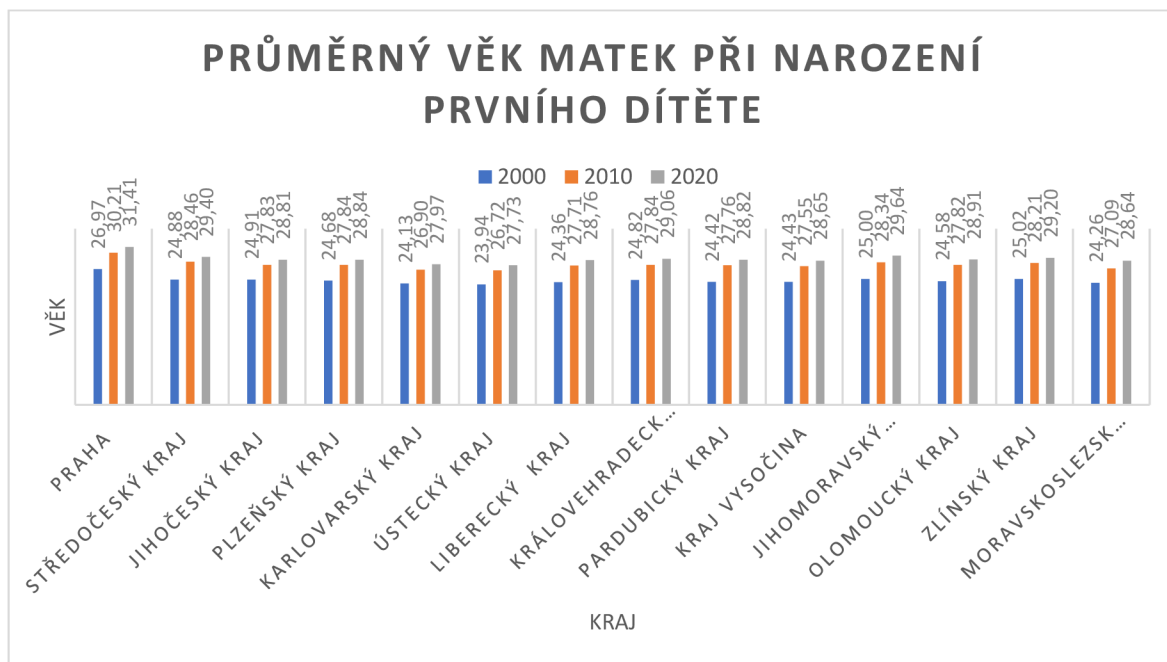
Tabulka 6: Předpokládaný vývoj průměrného věku matky při narození dítěte

2021	2022	2023	2024	2025
30,79	30,93	31,08	31,22	31,36

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte v krajích

Graf 3: Průměrný věk matek při narození prvního dítěte



Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Ve všech sledovaných letech byl nejvyšší věk vždy v hlavním městě. Ukazatel v tomto kraji překonal hranici 30 let. Jedná se o jediný kraj, kde byl tento věk dosažen.

Nejnižší věk matky při narození prvního dítěte byl v Ústeckém a Karlovarském kraji, kde byla hodnota pod dvaceti osmi lety.

Celorepublikové průměr byl v roce 2000 24,94 let, v roce 2010 27,62 let a v roce 2020 činil 28,51 let.

Pokud porovnáme jednotlivé kraje s celorepublikovými průměry, zjistíme že kraj Jihomoravský, Zlínský a kraj Praha byly ve všech třech sledovaných období nad republikovým průměrem. V kraji Praha byl rozdíl v roce 2010 a 2020 o 3 roky. Naopak pod republikovým průměrem byl kraj Ústecký a Karlovarský.

Praha

Průměrný věk matek prvorodiček se každý rok v Praze zvyšuje. Výjimkou byl rok 2017, kdy nastal meziroční pokles oproti předešlému roku o 0,06 let. V 2000 byl věk 26,97 let, což byl nejnižší věk, který byl zaznamenán ve sledovaném období. V roce 2020 byl věk ženy 31,41 let. Tento věk byl nejvyšším ve sledovaném období. V tomto kraji jsou nejstarší prvorodičky. Praha je jediný kraj, který překročil hranici třiceti let. (Příloha č. 29)

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji byl nejnižší věk matky prvorodičky v roce 2000, kdy hodnota činila 24,88 let. Během sledovaného období došlo ke třem poklesům. Mírné propady nastaly v letech 2014 a 2016, kdy se hodnota snížila o 0,02 let. V posledním sledovaném byl věk matky 29,40. V porovnání s předchozím rokem nastal pokles o 0,05 let. V roce 2019 byl zaznamenán nejvyšší věk ženy, který byl 29,45 let. Nejvyšší meziroční nárůst byl mezi roky 2002 až 2003, kdy se věk zvýšil o 0,48 let. (Příloha č. 30)

Jihočeský kraj

V Jihočeském kraji byl průměrný věk matky při narození prvního dítěte 24,91 let. Tento věk byl zaznamenán jako nejnižší za sledované období. V tomto kraji věk matky rostl. Nepatrný výkyv nastala v roce 2012 a 2014, kdy se věk snížil o 0,07 let a 0,02 let. V roce 2014 a 2015 věk matky stagnoval. Největší meziroční nárůst byl mezi lety 2002 – 2003, kdy se věk zvýšil o 0,50 let. V roce 2020 byl zaznamenán věk 28,81. Tento věk patří k nejvyšším ve sledovaném období. (Příloha č. 31)

Plzeňský kraj

V Plzeňském kraji byl v prvním sledovaném období nejnižší průměrný věk prvorodiček, který činil 24,68 let. Největší meziroční nárůst byl mezi lety 2003 – 2004, kdy se věk zvýšil o 0,61 let. V tomto kraji byly zaznamenány pouze dva poklesy. První byl mezi roky 2015 – 2016, kdy se věk snížil o 0,09 let a druhý pokles byl v posledním sledovaném roce, kdy se věk snížil o 0,06 let. Nejvyšší průměrný věk ženy byl v roce 2019 a činil 28,90. (Příloha č. 32)

Karlovarský kraj

Nejnižší průměrný věk matky při narození prvního dítěte, byl zaznamenán v Karlovarském kraji v roce 2000 a činil 24,13 let. Mezi roky 2000 – 2001 nastal největší meziroční nárůst a to o 0,47 let. V Karlovarském kraji nastaly za sledované období pouze dva poklesy. První pokles byl v roce 2013 o 0,21 let a druhý pokles byl v roce 2016 o 0,41 let. Nejvyšší průměrný věk matky prvorodičky byl v roce 2020 a činil 27,97. (Příloha č. 33)

Ústecký kraj

Nejnižší průměrný věk v Ústeckém kraji byl v prvním roce sledovaného období a činil 23,94 let. Další roky se průměrný věk prvorodiček zvyšoval. Pokles věku nastal v roce 2014 a 2016. Největší meziroční nárůst byl mezi roky 2005 až 2006 a to 0,51 roku. Nejvyšší

průměrný věk byl v roce 2020, kdy nastal nárůst oproti předchozímu o 0,23 let. (Příloha č. 34)

Liberecký kraj

V Libereckém kraji byl zaznamenán nejnižší průměrný věk prvorodičky v roce 2000 a to 24,36 let. Do roku 2011 se průměrný věk matky zvýšil až na hodnotu 27,87 let. V následujícím roce nastal největší propad v celém sledovaném období, kdy se hodnota snížila o 0,12 let. Další menší výkyvy byly zaznamenány v letech 2016, 2018 a 2020. V posledním sledovaném období byl průměrný věk 28,76 let, kdy oproti předešlému roku klesl o 0,08 roku. (Příloha č. 35)

Královehradecký kraj

V Královehradeckém kraji byl nejnižší průměrný věk matky zaznamenán v roce 2000 a to 24,82 let. Následující roky se průměrný věk matky zvyšoval, až na rok 2012, kde nastal menší pokles o 0,03 let. Největší meziroční nárůst nastal mezi roky 2002 a 2003 o 0,44 let. Nejvyšší věk matky byl zaznamenán v roce 2020, kdy hodnota byla 29,06 let. (Příloha č. 36)

Pardubický kraj

Nejnižší věk matky v Pardubickém kraji byl 24,42 let a byl zaznamenán v prvním sledovaném období. V následujících letech byly zaznamenány pouze tři meziroční pokles a to v letech 2009, 2014 a 2017. V roce 2017 se snížil věk matky o 0,17 let. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v posledním sledovaném období, kdy byl věk matky 28,82 let a došlo oproti předchozímu roku o nárůst 0,19 let. (Příloha č. 37)

Kraj Vysočina

Nejnižší věk prvorodičky byl v kraji Vysočina v prvním sledovaném období a činil 24,43 let. Nárůst byl do roku 2009. V roce 2010 nastal mírný pokles o 0,10 let. Následně byly poklesy zaznamenány v letech 2012, 2014, 2017 a 2019. Největší věk průměrné matky byl v roce 2020 a činil 28,65 let. (Příloha č. 38)

Jihomoravský kraj

V Jihomoravském kraji byla nejnižší průměrný věk matky při narození prvního dítěte v roce 2000 a činil 25,00 let. Nejvyšší věk byl v roce 2020 29,64 let. Ve sledovaném období nastal jeden pokles a to v roce 2016 o 0,05 roku. Největší meziroční vzrůst byl mezi roky 2001 - 2002 o téměř 0,54 roku. (Příloha č. 39)

Olomoucký kraj

V Olomouckém kraji byl nejnižší průměrný věk prvorodičky zaznamenán v roce 2000, byl 24,58 let. Naopak nevyšší věk byl v posledním sledovaném období a činil 28,91 let. Mezi roky 2016 a 2017 průměrný věk matky stagnoval. Za celé sledované období se hodnota sledovaného ukazatele snížila jednou a to v roce 2019, kdy byl pokles o 0,07 roku. (Příloha č. 40)

Zlínský kraj

Nejnižší hodnota sledovaného ukazatele byla ve Zlínském kraji 25,02 a to v roce 2000. Průměrný věk matky rostl až do roku 2011. Mezi roky 2011 a 2012 nastal mírný pokles, který činil 0,03 roku. Další pokles byl mezi roky 2016 a 2017. Poslední meziroční pokles byl zjištěn z roku 2019 na rok 2020, kdy hodnota klesla o 0,04 roku. Největší průměrný věk byl v 29,24 v roce 2019. (Příloha č. 41)

Moravskoslezský kraj

V Moravskoslezském kraji nedošlo za celé sledované období k poklesu. Nejnižší věk byl v roce 2000 a to 24,26 let. Největší meziroční nárůst byl mezi lety 2000 – 2001, kdy rozdíl činil 0,48 let. V posledním sledovaném roce byl věk matky na hodnotě 28,64, což bylo o 0,14 let více než v předchozím roce. (Příloha č. 42)

4.5 Bodová metoda

V bodové metodě jsou uvedeny hodnoty z roku 2020. Pro porovnání jednotlivých krajů dle vybraných ukazatelů bude použita bodová metoda. Vybranými ukazateli je úhrnná plodnost, věk matky při narození prvního dítěte a počet dětí narozený mimo manželství. Pro použití bodové metody je nutné stanovit, zda je daný ukazatel rostoucí či klesající. U úhrnné plodnosti byla nejvyšší hodnota hodnocena 14 body a nejnižší hodnotou jedním bodem.

Naopak u věku matky při narození prvního dítěte a počtu dětí narozených mimo manželství bylo použito opačné hodnocení. 1 bod dostal kraj s nejvyšší hodnotou a 14 bodů dostal kraj, kde hodnota byla nejnižší.

Tabulka 7: Bodová metoda

	Věk matky	Úhrnná plodnost	Mimo manželství	Celkem	Pořadí
Praha	1	1	14	16	14.

Středočeský	3	8	10	21	7. - 10.
Jihočeský	9	9	5	23	4. - 5.
Plzeňský	7	4	8	19	12.
Karlovarský	13	2	2	17	13.
Ústecký	14	6	1	21	7. - 10.
Liberecký	10	10	3	23	4. - 5.
Královehradecký	5	11	4	20	11.
Pardubický	8	13	9	30	2.
Vysočina	11	14	11	36	1.
Jihomoravský	2	7	12	21	7. - 10.
Olomoucký	6	12	7	25	3.
Zlínský	4	5	13	22	6.
Moravskoslezský	12	3	6	21	7. - 10.

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle bodové metody dopadl nejlépe kraj Vysočina. V tomto kraji je nejvyšší úhrnná plodnost, nízký věk matek prvorodiček a malý počet dětí narozených mimo manželství.

Naopak na posledním místě se umístil kraj Praha. V hlavním městě byl zaznamenán nejvyšší věk matky prvorodičky, který přesáhl hodnotu 30 let. Jedním z důvodů, proč zde ženy zakládají rodiny později, jsou možnosti. V Praze se nachází plno vysokých škol, dále je tu velká možnost pracovních příležitostí a tím pádem i kariérní růst. V tomto kraji žijí lidé s vysokým vzděláním. V hlavním městě byla zaznamenána nejnižší úhrnná plodnost. Jeden z důvodů proč je zde tento ukazatel nízký, je vyšší zastoupení lidí v produktivním věku a menší zastoupení dětské složky. V hlavním městě se zaznamenává každý rok vyšší počet zemřelých než narozených. Dalším z důvodů proč je zde nejnižší úhrnná plodnost může být to, že se mladí lidé stěhují z hlavního města do kraje Středočeského a zakládají tam rodiny.

Ve Středočeském kraji je úhrnná plodnost na sedmém místě a získala v bodovací metodě 8 bodů. Celkově se kraj umístil na 7. – 10. místě. O toto místo se dělí s Ústeckým krajem, Jihomoravským a Moravskoslezským.

Ústecký kraj je opak Prahy. Ústecký kraj má nejmladší prvorodičky a nejvíce dětí narozených mimo manželství. Nízký věk matky může souviset s tím, že v tomto kraji, je poměrně vysoký počet lidí se základním či vůbec žádným vzděláním. Domnívám se, že mladý věk matky může mít za příčinu vysoký podíl dětí narozených mimo manželství.

Na třináctém místě se umístil kraj Karlovarský. V tomto kraji je nízká úhrnná plodnost a nízký podíl dětí narozených mimo manželství. Naopak po Ústeckém kraji je zde druhý nejnižší věk matky prvorodičky. Jedním z důvodů, proč je zde nízká úhrnná plodnost je vysoká nezaměstnanost. V tomto kraji je nezaměstnanost na hodnotě 5,45 %, což je ve

srovnání s republikovým průměrem nezaměstnanosti vyšší o 1,43 %. Dalším faktorem, který může mít za příčinu menší porodnost, je vyšší počet vystěhovaných osob než přistěhovaných.

Moravskoslezský kraj se v pořadí ukazatele úhrnné porodnosti umístil na 3. místě. V tomto kraji je všeobecně známé, že je zde nízká porodnost. V tomto kraji dochází k povolnému stárnutí a také k migraci obyvatel. Důvodem migrace může být nízká hrubá průměrná mzda, která je o 3 600 Kč nižší než je republikový průměr. Všechny tyto faktory mohou mít vliv na nízkou porodnost.

Moravskoslezský kraj sousedí s krajem Zlínským. Ten se v naší bodovací metodě umístil na 6. místě. V tomto kraji jsou starší prvorodičky, je zde nízká úhrnná plodnost a děti se tu rodí převážně do svazku manželského. Ve Zlínském kraji se zvyšuje podíl obyvatel v poproduktivním věku. Tento kraj patří s Královohradeckým kraji k nejstarším krajům v České republice. Průměrný věk obyvatel je 43,4 let. Tento věk může být za příčinu vyšší věk matek prvorodiček. Pokud se podíváme na naše bodovací v ukazateli „věk matky“, zjistíme, že Zlínský kraj se umístil na 4. místě a Královohradecký kraj na místě pátém.

Na dělím 4. – 5. místě se umístil kraj Liberecký a Jihočeský. V Libereckém kraji je poměrně vysoká úhrnná plodnost a nízký věk matky při narození prvního dítěte. Jedním z důvodů proč je v tomto kraji ukazatel na hodnotě 1,757 je nepatrně mladší obyvatelstvo. Průměrný věk v tomto kraji 42,3 let, což je o 0,2 let méně než republikový průměr.

V Plzeňském kraji je nízká úhrnná plodnost. Tento ukazatel je na hodnotě 1,688 a v naší bodovací metodě dostal pouze 4 body. Jedním z důvodů, proč tento kraj dostal tak málo bodů je ten, že se v roce 2020 snížil počet narozených dětí o 2 031 dětí tj. pokles o 1,8%. Tento kraj se v naší bodovací metodě umístil na 12. místě.

4.6 Přirozený přírůstek

Tabulka 8: Přirozený přírůstek

Rok	Přirozený přírůstek
2000	-18 091
2001	-17 040
2002	-15 457
2003	-17 603
2004	-9 513
2005	-5727
2006	1 390
2007	9 996

2008	14 622
2009	10 927
2010	10 309
2011	1 825
2012	387
2013	-2 409
2014	4 195
2015	-409
2016	4 913
2017	2 962
2018	1 116
2019	-131
2020	-19089

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 8 ukazuje změnu přirozeného přírůstku v České republice ve sledovaném období 2000 – 2020. Přirozený přírůstek byl od roku 2000 do roku 2005 záporný. Záporný přirozený přírůstek znamená, že Česká republika obyvatele přirozenou měnou ztrácela. Od roku 2006 do roku 2018 nabývala přirozená města obyvatel. Výjimkou byl rok 2013 a 2015. V těchto letech byl záporný přirozený přírůstek. Největší přirozený přírůstek byl v roce 2008 a činil 14 622. Naopak nejnižší přirozený přírůstek byl v posledním roce a to – 19 089.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zkoumat vývoj natality v regionech České republiky. V teoretické části se práce zaměřovala na definici demografie, historii demografie a na demografii v českých zemích. V práci byla zmíněn pojem porodnost a její ukazatelé, plodnost, klasifikace narozených dětí, faktory ovlivňující plodnost a ukazatelé plodnosti a v poslední podkapitole se práce zmiňuje i potratovost a její ukazatelé.

V analytické části se práce zabývá nejdříve charakteristikami krajů České republiky a následně již vybranými ukazateli použité v analytické části. Konkrétními ukazateli je hrubá míra porodnosti, průměrný věk matky při narození prvního dítěte a podíl živě narozených dětí mimo manželství. V bodové metodě byla použita úhrnná plodnost. Vývoj natality byl sledován v období 2000 – 2020. V bodové metodě byly použity údaje pouze z roku 2020.

Prvními sledovaným ukazatelem byla hrubá míra porodnosti. Tento ukazatel byl nejdříve zkoumán v České republice. Od roku 2006 se hodnota držela na 10 promile. Nejvyšší hodnota byla v roce 2008 a činila 11,46 promile. Od roku 2017 hrubá míra porodnosti klesala. V posledním sledovaném období byla hodnota 10,30 promile.

V jednotlivých krajích se hrubá míra porodnosti lišila. Nejvyšší výkyv nastal v kraji Praha. V tomto kraji byla v roce 2000 nejnižší hrubá míra porodnost oproti ostatním krajům. O 20 let později byla v kraji nejvyšší hodnota ukazatele oproti ostatními krajům. Nejvyšší hodnota byla ve většině regionech v roce 2008. Výjimkou byl kraj Praha, Pardubický, Olomoucký.

Nejnižší hrubá míra porodnosti byla v Ústeckém a Karlovarském kraji. Tyto kraje se výrazně nacházejí pod republikovým průměrem. Zde je hodnota ukazatele 9 živě narozených dětí na 1000 obyvatel.

Dalším sledovaným ukazatelem byl počet dětí narozených mimo manželství. V České republice se počet dětí ve sledovaném období zvyšoval. V roce 2000 byl ukazatel 21,77 %, což je také nejnižší hodnota, která byla zaznamenána. Nejvyšší hodnota byla v roce 2017 a činila 49,03 %. V posledním roce byl ukazatel 48,46 %.

V jednotlivých krajích se legitimita liší. Nejvyšší procento živě narozených dětí mimo manželství byl zaznamenán v kraji Karlovarském a Ústeckém, kde hodnota ukazatele přesahovala hodnoty přibližně 62 %. Dalšími kraji, kde byla hodnota vyšší než 50 % byl kraj Jihočeský, Liberecký, Královehradecký, Olomoucký a Moravskoslezský. V těchto krajích se podíl živě narozených dětí pohyboval mezi 50 – 54 %. Naopak nejnižší procento živě

narozených dětí mimo manželství bylo zaznamenáno v kraji Praha, kde hodnota činila 40,55%. Dalšími kraji, kde byl ukazatel nižší než 50 % byl kraj Středočeský, Plzeňský, Pardubický, Jihomoravský, Zlínský a kraj Vysočina. V těchto krajích byla hodnota 43 – 49%. Podle předpovědi dalšího vývoje bude podíl dětí narozených mimo manželství v roce 2025 na hodnotě 60,29 %.

Dalším vybraným ukazatelem byl průměrný věk matky při narození prvního dítěte. Stejně, jak u předchozích ukazatelů i zde byla rostoucí tendenci mezi roky 2000 – 2020. Na začátku sledovaného období byl průměrný věk matky při narození prvního dítěte v České republice 24,94 let. Naopak nejvyšší věk byl v roce 2020 a činil 28,51 let. Podle odhadu průměrného věku matky při narození prvního dítěte bude i v následujících pěti letech věk matky rostoucí tendenci. V roce 2025 by se měl věk matky při narození prvního dítěte blížit k hranici třiceti let.

Průměrný věk matky v nezávislosti na pořadí má věk matky rostoucí tendenci. Nejnižší věk činil 27,18 let a byl v roce 2000. V letech 2015 a 2016 věk matky stagnoval. Nejvyšší věk byl v roce 2020 a činil 30,19 let. Podle předpovědi dalšího vývoje průměrného věku při narození dítěte bude i v následujících pěti letech rostoucí tendence. V roce 2025 bude podle odhadu věk 31,36 let.

V jednotlivých krajích se věk lišil. Největší ukazatel byl v kraji Praha. V tomto kraji byla překonána v posledním roce hranice 30 let. V hlavním městě byl nejvyšší věk oproti ostatním krajům i v roce 2000. Nejnižší věk byl zaznamenán v kraji Karlovarském a Ústeckém. V obou krajích byla hodnota pod hranicí 28 let.

V poslední části analytické části byla použita bodová metoda, která posloužila ke stanovení pořadí krajů z hlediska natality. V bodové metodě byly uvedeny hodnoty z roku 2020. Vybranými ukazateli byla úhrnná plodnost, věk matky při narození prvního dítěte a počet dětí narozených mimo manželství.

Podle bodové metody dopadl nejlépe kraj Vysočina. V tomto kraji byla nejvyšší úhrnná plodnost, nízký věk matky při narození prvního dítěte a malý počet dětí narozených mimo manželství. V tomto kraji je dlouhodobě nízký podíl dětí narozených mimo manželství. Za poslední roky se tu zde snížil mírně počet živě narozených dětí, ale i tak má kraj Vysočina nejvyšší úhrnnou plodnost

Nejhůře dopadl kraj Praha, protože zde je vysoký věk matky při narození prvního dítěte a nejnižší podíl narozených dětí mimo manželství. V Praze žijí lidé s vysokým

vzděláním. Z tohoto důvodu tu věk matky při narození prvního dítěte stoupá a úhrnná plodnost klesá.

Vývoj natality v jednotlivých regionech ovlivňuje ekonomická situace. Těmi faktory je nezaměstnanost, vzdělání obyvatel, stáří obyvatel a hrubá mzda. Z analytické části práce vyplývá, že nejhorší vývoj natality je kvůli negativním vlivů v kraji Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském. V těchto krajích je vysoká nezaměstnanost, a proto se lidé častěji stěhují do krajů, kde je situace stabilnější.

Jedním z řešení, jak v těchto krajích zlepšit ekonomickou situaci je vytvoření nových pracovních pozic. Zvýšení pracovních míst by se snížila nezaměstnanost a pro obyvatelstvo by se tyto kraje staly přijatelné a mohli by zde opět chtít zakládat rodiny.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Citovaná literatura

GREGORY, D., JOHNSTON, R., PRATT, G., WATTS, M., WHATMORE, S., eds. (2009):
The Dictionary of Human Geography, 5th ed. Wiley-Blackwell, Oxford, 1052 s.

HINDLS, Richard, Markéta ARLTOVÁ, Stanislava HRONOVÁ, Ivana MALÁ, Luboš
MAREK, Iva PECÁKOVÁ a Hana ŘEZANKOVÁ. *Statistika v ekonomii*. [Průhonice]:
Professional Publishing, 2018. ISBN 978-80-88260-09-7.

KALIBOVÁ, Květa. *Úvod do demografie*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2001. Učební texty
Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0222-9

KLUFOVÁ, Renata. *Základy demografie*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v
Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-7394-125-3.

KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie
české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-
7357-546-5

KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN
80-245-0859-1.

MLÁDEK, Jozef. *Základy geografie obyvateľstva: vysokoškolská učebnice*. Bratislava:
Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1992. ISBN 80-08-00768-0.

PAVLÍK, Zdeněk, Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ a Alena ŠUBRTOVÁ. *Základy demografie:
celostátní vysokoškolácká příručka pro stud. přírodověd., ekonom., filoz. a lékařských fak.*
Praha: Academia, 1986

ROUBÍČEK, Vladimír. *Úvod do demografie*. Praha: Codex Bohemia, 1997. ISBN 80-
85963-43-4.

SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská
univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

ŠOTKOVSKÝ, Ivan. Úvod do studia demografie. Dot. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 1998. ISBN 80-7078-327-3.

6.2 Internetové zdroje

ČSÚ. Demografická příručka - 2020 [online]. Český statistický úřad, 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-prirucka-2020>

ČSÚ. Demografická ročenka krajů - 2000 - 2009 [online]. Český statistický úřad, 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-kraju-2000-2009-o0gy721414>

ČSÚ. Počet obyvatel - Metodika [online]. Český statistický úřad, 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/pocet_obyvatel_m

ČSÚ. Příručka demografické statistiky, narození [online]. Český statistický úřad, 2001 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <http://web.natur.cuni.cz/~mak/gos/demmetodika/www.czso.cz/cz/cisla/0/02/020100/narozeni.htm>

ČSÚ. Ročenky [online]. Český statistický úřad, 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/rocenky_souhrn

KOPECKÝ, Miroslav, Zdeněk ŠVARC, Pavel BENEŠ a Miroslav PEŠÍK. Strategický plán města Plzně: Obyvatelstvo a bydlení. Perspektivní Plzeň [online]. 2016, 2016(první), 78 [cit. 2022-03-14]. Dostupné z: <https://ukr.plzen.eu/...pdf>

7 Přílohy

Příloha č. 1 Hrubá míra porodnosti – Praha

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	1 183 900	9 453	7,98	x
2001	1 164 682	9 681	8,31	0,33
2002	1 158 800	9 690	8,36	0,05
2003	1 161 851	10 057	8,66	0,29
2004	1 165 617	11 131	9,55	0,89
2005	1 176 116	11 943	10,15	0,61
2006	1 183 576	12 530	10,59	0,43
2007	1 196 454	13 195	11,03	0,44
2008	1 225 281	14 339	11,70	0,67
2009	1 242 956	14 488	11,66	-0,05
2010	1 251 726	14 792	11,82	0,16
2011	1 237 943	13 968	11,28	-0,53
2012	1 243 695	14 176	11,40	0,12
2013	1 244 762	13 867	11,14	-0,26
2014	1 251 075	14 624	11,69	0,55
2015	1 262 507	14 759	11,69	0,00
2016	1 272 732	14 929	11,73	0,04
2017	1 286 554	15 324	11,91	0,18
2018	1 301 135	15 460	11,88	-0,03
2019	1 315 311	14 933	11,35	-0,53
2020	1 327 272	14 713	11,09	-0,27

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 2 Hrubá míra porodnosti – Středočeský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	1 113 149	9 936	8,93	x
2001	1 124 303	10 035	8,93	0,00
2002	1 125 735	10 483	9,31	0,39
2003	1 131 404	10 633	9,40	0,09
2004	1 137 748	11 289	9,92	0,52
2005	1 150 128	12 113	10,53	0,61
2006	1 166 537	12 741	10,92	0,39
2007	1 187 032	14 279	12,03	1,11
2008	1 216 772	15 246	12,53	0,50
2009	1 239 673	15 219	12,28	-0,25
2010	1 257 194	15 212	12,10	-0,18
2011	1 273 094	14 531	11,41	-0,69
2012	1 285 945	14 428	11,22	-0,19
2013	1 297 209	14 218	10,96	-0,26

2014	1 309 139	14 572	11,13	0,17
2015	1 320 721	14 602	11,06	-0,07
2016	1 333 249	14 748	11,06	0,01
2017	1 345 764	15 323	11,39	0,32
2018	1 360 998	14 776	10,86	-0,53
2019	1 377 505	14 836	10,77	-0,09
2020	1 392 407	14 437	10,37	-0,40

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 3 Hrubá míra porodnosti – Jihočeský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	625 991	5 650	9,03	x
2001	625 401	5 554	8,88	-0,14
2002	624 778	5 733	9,18	0,30
2003	624 958	5 736	9,18	0,00
2004	625 421	5 941	9,50	0,32
2005	626 766	6 137	9,79	0,29
2006	628 831	6 370	10,13	0,34
2007	631 387	6 922	10,96	0,83
2008	634 614	7 155	11,27	0,31
2009	637 015	7 027	11,03	-0,24
2010	637 910	6 933	10,87	-0,16
2011	635 907	6 379	10,03	-0,84
2012	636 381	6 655	10,46	0,43
2013	636 443	6 374	10,02	-0,44
2014	636 911	6 437	10,11	0,09
2015	637 292	6 600	10,36	0,25
2016	638 307	6 747	10,57	0,21
2017	639 180	6 880	10,76	0,19
2018	640 909	6 748	10,53	-0,23
2019	643 145	6 665	10,36	-0,17
2020	643 759	6 552	10,18	-0,19

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 4 Hrubá míra porodnosti – Plzeňský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	551 650	4 887	8,86	x
2001	550 481	4 774	8,67	-0,19
2002	549 369	4 886	8,89	0,22
2003	549 307	4 934	8,98	0,09
2004	549 216	5 046	9,19	0,21
2005	550 371	5 445	9,89	0,71

2006	552 898	5 803	10,50	0,60
2007	557 313	6 100	10,95	0,45
2008	566 080	6 385	11,28	0,33
2009	571 199	6 412	11,23	-0,05
2010	572 023	6 242	10,91	-0,31
2011	571 497	5 566	9,74	-1,17
2012	572 016	5 768	10,08	0,34
2013	572 882	5 510	9,62	-0,47
2014	573 993	5 674	9,89	0,27
2015	575 665	5 861	10,18	0,30
2016	577 638	5 940	10,28	0,10
2017	579 228	6 066	10,47	0,19
2018	582 601	6 082	10,44	-0,03
2019	587 531	6 027	10,26	-0,18
2020	590 889	5 876	9,94	-0,31

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 5 Hrubá míra porodnosti - Karlovarský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	304 599	2 900	9,52	x
2001	303 888	2 920	9,61	0,09
2002	303 761	2 949	9,71	0,10
2003	304 078	2 887	9,49	-0,21
2004	303 722	2 903	9,56	0,06
2005	304 587	3 014	9,90	0,34
2006	304 573	3 201	10,51	0,61
2007	305 620	3 438	11,25	0,74
2008	308 577	3 562	11,54	0,29
2009	307 962	3 425	11,12	-0,42
2010	307 619	3 313	10,77	-0,35
2011	303 519	3 014	9,93	-0,84
2012	302 484	2 820	9,32	-0,61
2013	300 999	2 826	9,39	0,07
2014	299 880	2 764	9,22	-0,17
2015	298 506	2 731	9,15	-0,07
2016	297 317	2 815	9,47	0,32
2017	296 106	2 753	9,30	-0,17
2018	295 285	2 755	9,33	0,03
2019	294 807	2 827	9,59	0,26
2020	294 187	2 682	9,12	-0,47

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 6 Hrubá míra porodnosti - Ústecký kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	826 992	8 003	9,68	x
2001	820 241	7 905	9,64	-0,04
2002	819 442	8 186	9,99	0,35
2003	819 851	8 344	10,18	0,19
2004	820 619	8 601	10,48	0,30
2005	822 977	8 725	10,60	0,12
2006	823 193	8 935	10,85	0,25
2007	825 523	9 715	11,77	0,91
2008	834 283	10 031	12,02	0,26
2009	836 128	9 626	11,51	-0,51
2010	835 796	9 275	11,10	-0,42
2011	828 595	8 645	10,43	-0,66
2012	827 317	8 215	9,93	-0,50
2013	825 842	8 060	9,76	-0,17
2014	824 789	8 292	10,05	0,29
2015	823 381	8 313	10,10	0,04
2016	822 300	8 263	10,05	-0,05
2017	820 937	8 442	10,28	0,23
2018	820 580	8 099	9,87	-0,41
2019	820 537	8 094	9,86	-0,01
2020	819 476	7 947	9,70	-0,17

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 7 Hrubá míra porodnosti - Liberecký kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	429 113	4 090	9,53	x
2001	428 097	4 013	9,37	-0,16
2002	427 418	4 132	9,67	0,29
2003	427 096	4 045	9,47	-0,20
2004	427 395	4 312	10,09	0,62
2005	428 268	4 271	9,97	-0,12
2006	429 803	4 466	10,39	0,42
2007	432 109	5 045	11,68	1,28
2008	435 790	5 220	11,98	0,30
2009	438 238	5 206	11,88	-0,10
2010	439 483	5 120	11,65	-0,23
2011	438 132	4 654	10,62	-1,03
2012	438 593	4 592	10,47	-0,15
2013	438 473	4 535	10,34	-0,13
2014	438 813	4 435	10,11	-0,24
2015	439 152	4 683	10,66	0,56

2016	440 179	4 960	11,27	0,60
2017	440 934	4 753	10,78	-0,49
2018	441 608	4 725	10,70	-0,08
2019	442 947	4 659	10,52	-0,18
2020	443 161	4 557	10,28	-0,24

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 8 Hrubá míra porodnosti - Královehradecký kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	551 297	4 969	9,01	x
2001	550 556	4 954	9,00	-0,02
2002	548 698	4 946	9,01	0,02
2003	547 720	5 093	9,30	0,28
2004	546 995	5 190	9,49	0,19
2005	547 849	5 405	9,87	0,38
2006	549 122	5 491	10,00	0,13
2007	550 523	6 122	11,12	1,12
2008	553 513	6 254	11,30	0,18
2009	554 511	6 261	11,29	-0,01
2010	554 296	6 021	10,86	-0,43
2011	554 050	5 437	9,81	-1,05
2012	553 290	5 467	9,88	0,07
2013	552 053	5 451	9,87	-0,01
2014	551 730	5 518	10,00	0,13
2015	551 270	5 582	10,13	0,12
2016	551 177	5 616	10,19	0,06
2017	550 848	5 702	10,35	0,16
2018	550 688	5 677	10,31	-0,04
2019	551 208	5 504	9,99	-0,32
2020	551 605	5 526	10,02	0,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 9 Hrubá míra porodnosti - Pardubický kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	508 542	4 613	9,07	x
2001	507 981	4 466	8,79	-0,28
2002	506 849	4 653	9,18	0,39
2003	506 389	4 645	9,17	-0,01
2004	505 193	4 821	9,54	0,37
2005	505 553	4 909	9,71	0,17
2006	506 808	5 248	10,36	0,64
2007	508 921	5 709	11,22	0,86

2008	513 703	5 752	11,20	-0,02
2009	515 868	5 644	10,94	-0,26
2010	516 776	5 721	11,07	0,13
2011	516 260	5 312	10,29	-0,78
2012	516 409	5 385	10,43	0,14
2013	515 781	5 077	9,84	-0,58
2014	516 109	5 410	10,48	0,64
2015	516 247	5 302	10,27	-0,21
2016	516 553	5 533	10,71	0,44
2017	517 243	5 372	10,39	-0,33
2018	519 125	5 526	10,64	0,26
2019	521 146	5 672	10,88	0,24
2020	523 350	5 454	10,42	-0,46

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 10 Hrubá míra porodnosti - kraj Vysočina

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	521 019	4 711	9,04	x
2001	518 953	4 509	8,69	-0,35
2002	517 959	4 691	9,06	0,37
2003	517 572	4 710	9,10	0,04
2004	517 282	4 759	9,20	0,10
2005	510 000	5 070	9,94	0,74
2006	511 114	5 113	10,00	0,06
2007	512 555	5 373	10,48	0,48
2008	514 387	5 649	10,98	0,50
2009	515 329	5 447	10,57	-0,41
2010	514 800	5 357	10,41	-0,16
2011	511 972	5 075	9,91	-0,49
2012	511 627	5 148	10,06	0,15
2013	510 522	4 920	9,64	-0,42
2014	510 006	5 334	10,46	0,82
2015	509 507	5 349	10,50	0,04
2016	509 187	5 307	10,42	-0,08
2017	508 664	5 440	10,69	0,27
2018	509 019	5 430	10,67	-0,03
2019	509 370	5 497	10,79	0,12
2020	509 855	5 349	10,49	-0,30

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 11 Hrubá míra porodnosti - Jihomoravský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	1 136 689	9 617	8,46	x
2001	1 126 962	9 685	8,59	0,13
2002	1 122 759	10 131	9,02	0,43
2003	1 121 669	10 072	8,98	-0,04
2004	1 122 391	10 720	9,55	0,57
2005	1 130 282	11 149	9,86	0,31
2006	1 130 990	11 512	10,18	0,31
2007	1 135 421	12 371	10,90	0,72
2008	1 143 625	13 196	11,54	0,64
2009	1 150 009	13 145	11,43	-0,11
2010	1 152 765	13 040	11,31	-0,12
2011	1 164 633	12 404	10,65	-0,66
2012	1 167 142	12 339	10,57	-0,08
2013	1 168 577	12 403	10,61	0,04
2014	1 170 678	12 802	10,94	0,32
2015	1 173 563	12 771	10,88	-0,05
2016	1 176 972	13 193	11,21	0,33
2017	1 180 477	13 509	11,44	0,23
2018	1 184 729	13 594	11,47	0,03
2019	1 189 828	13 328	11,20	-0,27
2020	1 193 984	12 859	10,77	-0,43

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 12 Hrubá míra porodnosti - Olomoucký kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	641 554	5 552	8,65	x
2001	639 176	5 756	9,01	0,35
2002	637 401	5 713	8,96	-0,04
2003	636 227	5 865	9,22	0,26
2004	635 449	5 951	9,37	0,15
2005	638 981	6 183	9,68	0,31
2006	639 423	6 428	10,05	0,38
2007	640 508	6 931	10,82	0,77
2008	641 822	7 118	11,09	0,27
2009	641 945	7 134	11,11	0,02
2010	641 661	6 922	10,79	-0,33
2011	638 848	6 311	9,88	-0,91
2012	637 837	6 303	9,88	0,00
2013	636 659	6 322	9,93	0,05
2014	636 109	6 400	10,06	0,13

2015	635 094	6 498	10,23	0,17
2016	634 081	6 697	10,56	0,33
2017	633 133	6 679	10,55	-0,01
2018	632 547	6 699	10,59	0,04
2019	632 141	6 359	10,06	-0,53
2020	631 767	6 584	10,42	0,36

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 13 Hrubá míra porodnosti - Zlínský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	598 057	5 290	8,85	x
2001	594 868	5 171	8,69	-0,15
2002	593 458	5 195	8,75	0,06
2003	592 300	5 147	8,69	-0,06
2004	591 287	5 217	8,82	0,13
2005	590 447	5 670	9,60	0,78
2006	589 869	5 612	9,51	-0,09
2007	590 000	6 059	10,27	0,76
2008	591 087	6 261	10,59	0,32
2009	591 303	6 076	10,28	-0,32
2010	590 459	6 106	10,34	0,07
2011	589 596	5 570	9,45	-0,89
2012	588 299	5 493	9,34	-0,11
2013	586 594	5 585	9,52	0,18
2014	585 829	5 599	9,56	0,04
2015	584 828	5 847	10,00	0,44
2016	584 155	5 863	10,04	0,04
2017	583 039	6 084	10,43	0,40
2018	582 860	6 078	10,43	-0,01
2019	582 710	5 774	9,91	-0,52
2020	581 374	5 834	10,03	0,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 14 Hrubá míra porodnosti Moravskoslezský kraj

Rok	Střední stav obyvatelstva	Počet živě narozených	Hrubá míra porodnosti	První diference
2000	1 279 951	11 239	8,78	x
2001	1 268 603	11 292	8,90	0,12
2002	1 264 347	11 398	9,01	0,11
2003	1 261 229	11 517	9,13	0,12
2004	1 258 588	11 783	9,36	0,23
2005	1 251 767	12 177	9,73	0,37
2006	1 249 909	12 381	9,91	0,18
2007	1 249 323	13 373	10,70	0,80
2008	1 250 168	13 402	10,72	0,02

2009	1 249 356	13 238	10,60	-0,12
2010	1 244 739	13 099	10,52	-0,07
2011	1 232 626	11 807	9,58	-0,94
2012	1 228 251	11 787	9,60	0,02
2013	1 223 923	11 603	9,48	-0,12
2014	1 219 722	11 999	9,84	0,36
2015	1 215 209	11 866	9,76	-0,07
2016	1 211 437	12 052	9,95	0,18
2017	1 207 419	12 078	10,00	0,05
2018	1 204 346	12 387	10,29	0,28
2019	1 201 436	12 056	10,03	-0,25
2020	1 197 069	11 830	9,88	-0,15

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 15 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Praha

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 999	7 454	9 453	21,15%	78,85%
2001	2 205	7 476	9 681	22,78%	77,22%
2002	2 286	7 404	9 690	23,59%	76,41%
2003	2 558	7 499	10 057	25,44%	74,56%
2004	3 038	8 093	11 131	27,29%	72,71%
2005	3 339	8 604	11 943	27,96%	72,04%
2006	3 764	8 766	12 530	30,04%	69,96%
2007	4 059	9 136	13 195	30,76%	69,24%
2008	4 671	6 668	11 339	41,19%	58,81%
2009	4 878	9 610	14 488	33,67%	66,33%
2010	5 223	9 569	14 792	35,31%	64,69%
2011	5 110	8 858	13 968	36,58%	63,42%
2012	5 308	8 868	14 176	37,44%	62,56%
2013	5 369	8 498	13 867	38,72%	61,28%
2014	5 934	8 690	14 624	40,58%	59,42%
2015	6 087	8 672	14 759	41,24%	58,76%
2016	6 121	8 808	14 929	41,00%	59,00%
2017	6 332	9 002	15 334	41,29%	58,71%
2018	6 294	9 166	15 460	40,71%	59,29%
2019	6 025	8 908	14 933	40,35%	59,65%
2020	5 966	8 747	14 713	40,55%	59,45%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 16 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Středočeský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 884	8 052	9 936	18,96%	81,04%
2001	2 076	7 959	10 035	20,69%	79,31%
2002	2 333	8 150	10 483	22,26%	77,74%
2003	2 721	7 912	10 633	25,59%	74,41%
2004	3 132	8 157	11 289	27,74%	72,26%
2005	3 513	8 600	12 113	29,00%	71,00%
2006	3 780	8 961	12 741	29,67%	70,33%
2007	4 463	9 816	14 279	31,26%	68,74%
2008	5 059	10 187	15 246	33,18%	66,82%
2009	5 251	9 968	15 219	34,50%	65,50%
2010	5 615	9 597	15 212	36,91%	63,09%
2011	5 527	9 004	14 531	38,04%	61,96%
2012	5 840	8 588	14 428	40,48%	59,52%
2013	6 003	8 215	14 218	42,22%	57,78%
2014	6 458	8 114	14 572	44,32%	55,68%
2015	6 670	7 932	14 602	45,68%	54,32%
2016	6 790	7 958	14 748	46,04%	53,96%
2017	7 332	7 991	15 323	47,85%	52,15%
2018	6 941	7 835	14 776	46,97%	53,03%
2019	6 944	7 892	14 836	46,81%	53,19%
2020	6 754	7 683	14 437	46,78%	53,22%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 17 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Jihočeský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 017	4 633	5 650	18,00%	82,00%
2001	1 046	4 508	5 554	18,83%	81,17%
2002	1 253	4 480	5 733	21,86%	78,14%
2003	1 499	4 237	5 736	26,13%	73,87%
2004	1 697	4 244	5 941	28,56%	71,44%
2005	1 806	4 331	6 137	29,43%	70,57%
2006	2 105	4 265	6 370	33,05%	66,95%
2007	2 293	4 629	6 922	33,13%	66,87%
2008	2 545	4 610	7 155	35,57%	64,43%
2009	2 671	4 356	7 027	38,01%	61,99%
2010	2 804	4 129	6 933	40,44%	59,56%
2011	2 713	3 666	6 379	42,53%	57,47%

2012	2 909	3 746	6 655	43,71%	56,29%
2013	2 916	3 458	6 374	45,75%	54,25%
2014	3 116	3 321	6 437	48,41%	51,59%
2015	3 187	3 413	6 600	48,29%	51,71%
2016	3 342	3 405	6 747	49,53%	50,47%
2017	3 480	3 400	6 880	50,58%	49,42%
2018	3 391	3 357	6 748	50,25%	49,75%
2019	3 286	3 379	6 665	49,30%	50,70%
2020	3 316	3 236	6 552	50,61%	49,39%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 18 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Plzeňský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 008	3 879	4 887	20,63%	79,37%
2001	1 103	3 671	4 774	23,10%	76,90%
2002	1 198	3 688	4 886	24,52%	75,48%
2003	1 448	3 486	4 934	29,35%	70,65%
2004	1 528	3 518	5 046	30,28%	69,72%
2005	1 762	3 683	5 445	32,36%	67,64%
2006	1 972	3 831	5 803	33,98%	66,02%
2007	2 142	3 958	6 100	35,11%	64,89%
2008	2 380	4 005	6 385	37,27%	62,73%
2009	2 625	3 787	6 412	40,94%	59,06%
2010	2 601	3 641	6 242	41,67%	58,33%
2011	2 437	3 129	5 566	43,78%	56,22%
2012	2 649	3 119	5 768	45,93%	54,07%
2013	2 556	2 954	5 510	46,39%	53,61%
2014	2 786	2 888	5 674	49,10%	50,90%
2015	2 896	2 965	5 861	49,41%	50,59%
2016	3 001	2 939	5 940	50,52%	49,48%
2017	3 084	2 982	6 066	50,84%	49,16%
2018	3 136	2 946	6 082	51,56%	48,44%
2019	2 914	3 113	6 027	48,35%	51,65%
2020	2 891	2 985	5 876	49,20%	50,80%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 19 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Karlovarský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 202	1 698	2 900	41,45%	58,55%

2001	1 207	1 713	2 920	41,34%	58,66%
2002	1 296	1 653	2 949	43,95%	56,05%
2003	1 353	1 534	2 887	46,87%	53,13%
2004	1 381	1 522	2 903	47,57%	52,43%
2005	1 489	1 525	3 014	49,40%	50,60%
2006	1 636	1 565	3 201	51,11%	48,89%
2007	1 752	1 686	3 438	50,96%	49,04%
2008	1 920	1 642	3 562	53,90%	46,10%
2009	1 888	1 537	3 425	55,12%	44,88%
2010	1 939	1 374	3 313	58,53%	41,47%
2011	1 756	1 258	3 014	58,26%	41,74%
2012	1 654	1 166	2 820	58,65%	41,35%
2013	1 715	1 111	2 826	60,69%	39,31%
2014	1 702	1 062	2 764	61,58%	38,42%
2015	1 710	1 021	2 731	62,61%	37,39%
2016	1 813	1 002	2 815	64,40%	35,60%
2017	1 654	1 099	2 753	60,08%	39,92%
2018	1 700	1 055	2 755	61,71%	38,29%
2019	1 684	1 143	2 827	59,57%	40,43%
2020	1 682	1 000	2 682	62,71%	37,29%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 20 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Ústecký kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	3 121	4 882	8 003	39,00%	61,00%
2001	3 161	4 744	7 905	39,99%	60,01%
2002	3 447	4 739	8 186	42,11%	57,89%
2003	3 807	4 537	8 344	45,63%	54,37%
2004	4 080	4 521	8 601	47,44%	52,56%
2005	4 186	4 539	8 725	47,98%	52,02%
2006	4 316	4 619	8 935	48,30%	51,70%
2007	4 815	4 900	9 715	49,56%	50,44%
2008	5 032	4 999	10 031	50,16%	49,84%
2009	5 159	4 467	9 626	53,59%	46,41%
2010	5 046	4 229	9 275	54,40%	45,60%
2011	4 853	3 792	8 645	56,14%	43,86%
2012	4 764	3 451	8 215	57,99%	42,01%
2013	4 779	3 281	8 060	59,29%	40,71%
2014	5 069	3 223	8 292	61,13%	38,87%
2015	5 179	3 134	8 313	62,30%	37,70%
2016	5 304	2 959	8 263	64,19%	35,81%
2017	5 447	2 995	8 442	64,52%	35,48%

2018	5 132	2 967	8 099	63,37%	36,63%
2019	5 138	2 956	8 094	63,48%	36,52%
2020	4 987	2 960	7 947	62,75%	37,25%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 21 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Liberecký kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 171	2 919	4 090	28,63%	71,37%
2001	1 166	2 847	4 013	29,06%	70,94%
2002	1 318	2 814	4 132	31,90%	68,10%
2003	1 387	2 658	4 045	34,29%	65,71%
2004	1 553	2 759	4 312	36,02%	63,98%
2005	1 617	2 654	4 271	37,86%	62,14%
2006	1 701	2 765	4 466	38,09%	61,91%
2007	2 027	3 018	5 045	40,18%	59,82%
2008	2 105	3 115	5 220	40,33%	59,67%
2009	2 321	2 885	5 206	44,58%	55,42%
2010	2 328	2 792	5 120	45,47%	54,53%
2011	2 206	2 448	4 654	47,40%	52,60%
2012	2 224	2 368	4 592	48,43%	51,57%
2013	2 258	2 277	4 535	49,79%	50,21%
2014	2 304	2 131	4 435	51,95%	48,05%
2015	2 513	2 170	4 683	53,66%	46,34%
2016	2 688	2 272	4 960	54,19%	45,81%
2017	2 635	2 118	4 753	55,44%	44,56%
2018	2 563	2 162	4 725	54,24%	45,76%
2019	2 457	2 202	4 659	52,74%	47,26%
2020	2 431	2 126	4 557	53,35%	46,65%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 22 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Královéhradecký kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	969	4 000	4 969	19,50%	80,50%
2001	1 085	3 869	4 954	21,90%	78,10%
2002	1 114	3 832	4 946	22,52%	77,48%
2003	1 380	3 713	5 093	27,10%	72,90%
2004	1 530	3 660	5 190	29,48%	70,52%
2005	1 643	3 762	5 405	30,40%	69,60%
2006	1 748	3 743	5 491	31,83%	68,17%

2007	2 144	3 978	6 122	35,02%	64,98%
2008	2 245	4 009	6 254	35,90%	64,10%
2009	2 429	3 832	6 261	38,80%	61,20%
2010	2 457	3 564	6 021	40,81%	59,19%
2011	2 305	3 132	5 437	42,39%	57,61%
2012	2 393	3 074	5 467	43,77%	56,23%
2013	2 569	2 882	5 451	47,13%	52,87%
2014	2 642	2 876	5 518	47,88%	52,12%
2015	2 777	2 805	5 582	49,75%	50,25%
2016	2 850	2 766	5 616	50,75%	49,25%
2017	2 875	2 827	5 702	50,42%	49,58%
2018	2 829	2 848	5 677	49,83%	50,17%
2019	2 828	2 676	5 504	51,38%	48,62%
2020	2 846	2 680	5 526	51,50%	48,50%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 23 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Pardubický kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	760	3 853	4 613	16,48%	83,52%
2001	793	3 673	4 466	17,76%	82,24%
2002	958	3 695	4 653	20,59%	79,41%
2003	1 107	3 538	4 645	23,83%	76,17%
2004	1 224	3 597	4 821	25,39%	74,61%
2005	1 364	3 545	4 909	27,79%	72,21%
2006	1 575	3 673	5 248	30,01%	69,99%
2007	1 713	3 996	5 709	30,01%	69,99%
2008	1 878	3 874	5 752	32,65%	67,35%
2009	2 014	3 630	5 644	35,68%	64,32%
2010	2 177	3 544	5 721	38,05%	61,95%
2011	2 116	3 196	5 312	39,83%	60,17%
2012	2 239	3 146	5 385	41,58%	58,42%
2013	2 248	2 829	5 077	44,28%	55,72%
2014	2 453	2 957	5 410	45,34%	54,66%
2015	2 502	2 800	5 302	47,19%	52,81%
2016	2 650	2 883	5 533	47,89%	52,11%
2017	2 624	2 748	5 372	48,85%	51,15%
2018	2 704	2 822	5 526	48,93%	51,07%
2019	2 678	2 994	5 672	47,21%	52,79%
2020	2 649	2 805	5 454	48,57%	51,43%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 24 Podíl narozených dětí podle legitimacy - kraj Vysočina

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	554	4 157	4 711	11,76%	88,24%
2001	570	3 939	4 509	12,64%	87,36%
2002	679	4 012	4 691	14,47%	85,53%
2003	856	3 854	4 710	18,17%	81,83%
2004	953	3 806	4 759	20,03%	79,97%
2005	1 151	3 919	5 070	22,70%	77,30%
2006	1 274	3 839	5 113	24,92%	75,08%
2007	1 355	4 018	5 373	25,22%	74,78%
2008	1 639	4 010	5 649	29,01%	70,99%
2009	1 751	3 696	5 447	32,15%	67,85%
2010	1 804	3 553	5 357	33,68%	66,32%
2011	1 813	3 262	5 075	35,72%	64,28%
2012	1 942	3 206	5 148	37,72%	62,28%
2013	1 916	3 004	4 920	38,94%	61,06%
2014	2 204	3 130	5 334	41,32%	58,68%
2015	2 256	3 093	5 349	42,18%	57,82%
2016	2 324	2 983	5 307	43,79%	56,21%
2017	2 417	3 023	5 440	44,43%	55,57%
2018	2 359	3 071	5 430	43,44%	56,56%
2019	2 512	2 985	5 497	45,70%	54,30%
2020	2 385	2 964	5 349	44,59%	55,41%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 25 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Jihomoravský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 608	8 009	9 617	16,72%	83,28%
2001	1 795	7 890	9 685	18,53%	81,47%
2002	2 028	8 103	10 131	20,02%	79,98%
2003	2 356	7 716	10 072	23,39%	76,61%
2004	2 677	8 043	10 720	24,97%	75,03%
2005	2 940	8 209	11 149	26,37%	73,63%
2006	3 201	8 311	11 512	27,81%	72,19%
2007	3 557	8 814	12 371	28,75%	71,25%
2008	4 043	9 153	13 196	30,64%	69,36%
2009	4 438	8 707	13 145	33,76%	66,24%
2010	4 665	8 375	13 040	35,77%	64,23%
2011	4 552	7 852	12 404	36,70%	63,30%

2012	4 744	7 595	12 339	38,45%	61,55%
2013	4 914	7 489	12 403	39,62%	60,38%
2014	5 305	7 497	12 802	41,44%	58,56%
2015	5 501	7 270	12 771	43,07%	56,93%
2016	5 668	7 525	13 193	42,96%	57,04%
2017	5 894	7 615	13 509	43,63%	56,37%
2018	5 958	7 636	13 594	43,83%	56,17%
2019	5 687	7 641	13 328	42,67%	57,33%
2020	5 645	7 214	12 859	43,90%	56,10%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 26 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Olomoucký kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	1 131	4 421	5 552	20,37%	79,63%
2001	1 292	4 464	5 756	22,45%	77,55%
2002	1 435	4 278	5 713	25,12%	74,88%
2003	1 550	4 315	5 865	26,43%	73,57%
2004	1 795	4 156	5 951	30,16%	69,84%
2005	1 930	4 253	6 183	31,21%	68,79%
2006	2 147	4 281	6 428	33,40%	66,60%
2007	2 389	4 542	6 931	34,47%	65,53%
2008	2 611	4 507	7 118	36,68%	63,32%
2009	2 817	4 317	7 134	39,49%	60,51%
2010	2 764	4 158	6 922	39,93%	60,07%
2011	2 713	3 598	6 311	42,99%	57,01%
2012	2 843	3 460	6 303	45,11%	54,89%
2013	2 889	3 433	6 322	45,70%	54,30%
2014	3 056	3 344	6 400	47,75%	52,25%
2015	3 134	3 364	6 498	48,23%	51,77%
2016	3 367	3 330	6 697	50,28%	49,72%
2017	3 352	3 327	6 679	50,19%	49,81%
2018	3 334	3 365	6 699	49,77%	50,23%
2019	3 139	3 220	6 359	49,36%	50,64%
2020	3 294	3 290	6 584	50,03%	49,97%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 27 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Zlínský kraj

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	641	4 649	5 290	12,12%	87,88%

2001	739	4 432	5 171	14,29%	85,71%
2002	783	4 412	5 195	15,07%	84,93%
2003	938	4 209	5 147	18,22%	81,78%
2004	1 059	4 158	5 217	20,30%	79,70%
2005	1 219	4 451	5 670	21,50%	78,50%
2006	1 319	4 293	5 612	23,50%	76,50%
2007	1 563	4 496	6 059	25,80%	74,20%
2008	1 746	4 515	6 261	27,89%	72,11%
2009	1 856	4 220	6 076	30,55%	69,45%
2010	1 949	4 157	6 106	31,92%	68,08%
2011	1 826	3 744	5 570	32,78%	67,22%
2012	1 958	3 535	5 493	35,65%	64,35%
2013	2 090	3 495	5 585	37,42%	62,58%
2014	2 191	3 408	5 599	39,13%	60,87%
2015	2 374	3 473	5 847	40,60%	59,40%
2016	2 451	3 412	5 863	41,80%	58,20%
2017	2 615	3 469	6 084	42,98%	57,02%
2018	2 569	3 509	6 078	42,27%	57,73%
2019	2 508	3 266	5 774	43,44%	56,56%
2020	2 513	3 321	5 834	43,08%	56,92%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 28 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Moravskoslezském kraji

Rok	Děti narozené mimo manželství	Děti narozené v manželství	Celkový počet narozených dětí	Procento dětí narozených mimo manželství	Procento dětí narozených v manželství
2000	2 727	8 512	11 239	24,26%	75,74%
2001	3 038	8 254	11 292	26,90%	73,10%
2002	3 331	8 067	11 398	29,22%	70,78%
2003	3 753	7 764	11 517	32,59%	67,41%
2004	4 192	7 591	11 783	35,58%	64,42%
2005	4 450	7 727	12 177	36,54%	63,46%
2006	4 721	7 660	12 381	38,13%	61,87%
2007	5 265	8 108	13 373	39,37%	60,63%
2008	5 583	7 819	13 402	41,66%	58,34%
2009	5 856	7 382	13 238	44,24%	55,76%
2010	5 792	7 307	13 099	44,22%	55,78%
2011	5 494	6 313	11 807	46,53%	53,47%
2012	5 621	6 166	11 787	47,69%	52,31%
2013	5 778	5 825	11 603	49,80%	50,20%
2014	6 047	5 952	11 999	50,40%	49,60%
2015	6 190	5 676	11 866	52,17%	47,83%
2016	6 364	5 688	12 052	52,80%	47,20%
2017	6 360	5 718	12 078	52,66%	47,34%

2018	6 428	5 959	12 387	51,89%	48,11%
2019	6 293	5 763	12 056	52,20%	47,80%
2020	6 049	5 781	11 830	51,13%	48,87%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 29 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Praha

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	26,97	x	x
2001	27,47	0,50	1,0187
2002	27,88	0,41	1,0149
2003	28,15	0,27	1,0095
2004	28,62	0,47	1,0166
2005	28,99	0,37	1,0131
2006	29,45	0,46	1,0158
2007	29,71	0,27	1,0090
2008	29,94	0,23	1,0076
2009	30,11	0,17	1,0058
2010	30,21	0,10	1,0033
2011	30,47	0,26	1,0085
2012	30,76	0,29	1,0094
2013	30,93	0,17	1,0056
2014	30,97	0,04	1,0014
2015	31,06	0,09	1,0029
2016	31,16	0,10	1,0031
2017	31,09	-0,06	0,9979
2018	31,28	0,19	1,0060
2019	31,35	0,07	1,0022
2020	31,41	0,06	1,0019
Průměr			1,0077

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 30 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Středočeský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,88	x	x
2001	25,33	0,46	1,0183
2002	25,68	0,35	1,0137
2003	26,16	0,48	1,0186
2004	26,59	0,43	1,0165
2005	27,06	0,47	1,0176
2006	27,51	0,45	1,0168
2007	27,91	0,39	1,0143
2008	28,01	0,11	1,0038

2009	28,24	0,23	1,0081
2010	28,46	0,22	1,0077
2011	28,57	0,11	1,0038
2012	28,78	0,21	1,0075
2013	28,96	0,18	1,0062
2014	28,94	-0,02	0,9994
2015	29,11	0,16	1,0056
2016	29,09	-0,02	0,9994
2017	29,11	0,02	1,0008
2018	29,21	0,10	1,0035
2019	29,45	0,24	1,0082
2020	29,40	-0,05	0,9982
Průměr			1,0046

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 31 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Jihočeský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,91	x	x
2001	25,19	0,28	1,0111
2002	25,53	0,34	1,0135
2003	26,03	0,50	1,0197
2004	26,39	0,36	1,0137
2005	26,78	0,39	1,0149
2006	27,02	0,24	1,0089
2007	27,12	0,11	1,0039
2008	27,40	0,27	1,0101
2009	27,60	0,20	1,0073
2010	27,83	0,23	1,0083
2011	28,02	0,19	1,0068
2012	27,94	-0,07	0,9974
2013	28,31	0,36	1,0130
2014	28,29	-0,02	0,9992
2015	28,29	0,01	1,0003
2016	28,52	0,23	1,0081
2017	28,56	0,03	1,0011
2018	28,57	0,02	1,0006
2019	28,70	0,12	1,0043
2020	28,81	0,11	1,0039
Průměr			1,0073

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 32 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Plzeňský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,68	x	x
2001	25,22	0,54	1,02186
2002	25,55	0,33	1,01317
2003	25,86	0,32	1,01238
2004	26,48	0,61	1,02371
2005	26,85	0,37	1,01392
2006	27,10	0,25	1,00932
2007	27,31	0,22	1,00798
2008	27,47	0,16	1,00576
2009	27,50	0,03	1,0011
2010	27,84	0,34	1,0124
2011	27,90	0,06	1,0020
2012	27,99	0,09	1,0032
2013	28,19	0,20	1,0073
2014	28,55	0,36	1,0129
2015	28,63	0,08	1,0027
2016	28,54	-0,09	0,9970
2017	28,71	0,17	1,0059
2018	28,82	0,10	1,0036
2019	28,90	0,08	1,0029
2020	28,84	-0,06	0,9980
Průměr			1,0079

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 33 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Karlovarský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,13	x	x
2001	24,60	0,47	1,0196
2002	24,89	0,30	1,0120
2003	25,17	0,27	1,0110
2004	25,56	0,39	1,0155
2005	25,76	0,20	1,0080
2006	26,22	0,46	1,0177
2007	26,37	0,15	1,0056
2008	26,61	0,24	1,0091
2009	26,69	0,08	1,0030
2010	26,90	0,21	1,0078
2011	27,01	0,12	1,0044
2012	27,27	0,25	1,0094
2013	27,06	-0,21	0,9922

2014	27,48	0,43	1,0158
2015	27,71	0,23	1,0082
2016	27,29	-0,41	0,9850
2017	27,71	0,42	1,0153
2018	27,81	0,10	1,0036
2019	27,88	0,07	1,0023
2020	27,97	0,09	1,0034
Průměr			1,0075

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 34 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Ústecký kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	23,94	x	x
2001	24,41	0,47	1,0195
2002	24,60	0,19	1,0077
2003	24,97	0,38	1,0154
2004	25,31	0,33	1,0133
2005	25,66	0,35	1,0140
2006	26,17	0,51	1,0198
2007	26,31	0,14	1,0054
2008	26,44	0,14	1,0052
2009	26,47	0,02	1,0009
2010	26,72	0,25	1,0094
2011	26,74	0,02	1,0009
2012	26,95	0,21	1,0078
2013	27,16	0,21	1,0079
2014	27,06	-0,10	0,9962
2015	27,34	0,29	1,0106
2016	27,21	-0,13	0,9951
2017	27,43	0,22	1,0081
2018	27,45	0,02	1,0009
2019	27,50	0,05	1,0017
2020	27,73	0,23	1,0084
Průměr			1,0074

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 35 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Liberecký kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,36	x	x
2001	25,04	0,69	1,0282
2002	25,43	0,38	1,0152

2003	25,90	0,48	1,0187
2004	26,30	0,40	1,0154
2005	26,75	0,45	1,0170
2006	26,96	0,22	1,0081
2007	27,21	0,25	1,0092
2008	27,33	0,12	1,0045
2009	27,49	0,16	1,0059
2010	27,71	0,22	1,0080
2011	27,87	0,16	1,0059
2012	27,75	-0,12	0,9957
2013	28,20	0,45	1,0161
2014	28,23	0,03	1,0011
2015	28,26	0,04	1,0012
2016	28,24	-0,02	0,9992
2017	28,55	0,31	1,0110
2018	28,53	-0,02	0,9992
2019	28,84	0,31	1,0109
2020	28,76	-0,08	0,9972
Průměr			1,0084

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 36 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Královéhradecký kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,82	x	x
2001	25,21	0,39	1,0159
2002	25,54	0,32	1,0129
2003	25,98	0,44	1,0172
2004	26,40	0,42	1,0163
2005	26,68	0,28	1,0106
2006	26,95	0,27	1,0101
2007	27,30	0,35	1,0132
2008	27,42	0,12	1,0044
2009	27,68	0,26	1,0096
2010	27,84	0,16	1,0057
2011	28,16	0,32	1,0115
2012	28,13	-0,03	0,9989
2013	28,24	0,11	1,0039
2014	28,33	0,10	1,0034
2015	28,36	0,03	1,0009
2016	28,53	0,16	1,0058
2017	28,56	0,03	1,0012
2018	28,65	0,09	1,0031
2019	28,96	0,31	1,0110

2020	29,06	0,10	1,0034
Průměr			1,0079

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 37 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Pardubický kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,42	x	x
2001	25,00	0,57	1,0235
2002	25,45	0,45	1,0181
2003	25,93	0,48	1,0189
2004	26,41	0,48	1,0185
2005	26,61	0,20	1,0077
2006	27,08	0,47	1,0175
2007	27,23	0,15	1,0054
2008	27,57	0,34	1,0125
2009	27,48	-0,08	0,9970
2010	27,76	0,28	1,0101
2011	27,90	0,14	1,0050
2012	28,05	0,15	1,0054
2013	28,33	0,28	1,0099
2014	28,27	-0,06	0,9977
2015	28,33	0,06	1,0021
2016	28,51	0,18	1,0064
2017	28,34	-0,17	0,9942
2018	28,55	0,21	1,0074
2019	28,63	0,08	1,0028
2020	28,82	0,19	1,0067
Průměr			1,0083

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 38 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - kraj Vysočina

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,43	x	x
2001	24,98	0,55	1,0223
2002	25,38	0,40	1,0161
2003	25,68	0,30	1,0118
2004	26,31	0,63	1,0247
2005	26,59	0,28	1,0105
2006	27,03	0,44	1,0165
2007	27,05	0,02	1,0006
2008	27,36	0,32	1,0118

2009	27,64	0,28	1,0102
2010	27,55	-0,10	0,9965
2011	27,86	0,31	1,0113
2012	27,84	-0,01	0,9996
2013	28,19	0,34	1,0122
2014	28,15	-0,03	0,9988
2015	28,40	0,25	1,0090
2016	28,33	-0,07	0,9974
2017	28,16	-0,17	0,9940
2018	28,63	0,47	1,0167
2019	28,46	-0,17	0,9939
2020	28,65	0,20	1,0069
Průměr			1,0080

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 39 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Jihomoravský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	25,00	x	x
2001	25,40	0,40	1,0159
2002	25,94	0,54	1,0212
2003	26,29	0,35	1,0136
2004	26,79	0,50	1,0190
2005	27,00	0,21	1,0078
2006	27,45	0,45	1,0167
2007	27,63	0,18	1,0066
2008	28,01	0,38	1,0137
2009	28,22	0,21	1,0074
2010	28,34	0,13	1,0045
2011	28,59	0,25	1,0087
2012	28,82	0,23	1,0081
2013	28,92	0,09	1,0033
2014	29,14	0,22	1,0078
2015	29,17	0,03	1,0010
2016	29,12	-0,05	0,9984
2017	29,26	0,13	1,0045
2018	29,38	0,12	1,0042
2019	29,60	0,22	1,0075
2020	29,64	0,04	1,0014
Průměr			1,0086

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 40 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Olomoucký kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,58	x	x
2001	25,15	0,57	1,0233
2002	25,53	0,37	1,0149
2003	26,05	0,53	1,0207
2004	26,45	0,39	1,0152
2005	26,84	0,39	1,0149
2006	26,99	0,15	1,0056
2007	27,30	0,31	1,0115
2008	27,57	0,27	1,0099
2009	27,68	0,10	1,0037
2010	27,82	0,14	1,0052
2011	27,97	0,15	1,0053
2012	28,29	0,32	1,0114
2013	28,36	0,08	1,0027
2014	28,42	0,05	1,0019
2015	28,44	0,02	1,0009
2016	28,63	0,19	1,0068
2017	28,63	0,00	1,0000
2018	28,87	0,24	1,0084
2019	28,80	-0,07	0,9974
2020	28,91	0,11	1,0037
Průměr			1,0082

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 41 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Zlínský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	25,02	x	x
2001	25,38	0,36	1,0146
2002	25,83	0,45	1,0177
2003	26,24	0,41	1,0159
2004	26,70	0,45	1,0173
2005	26,96	0,26	1,0098
2006	27,45	0,49	1,0181
2007	27,67	0,22	1,0080
2008	27,84	0,17	1,0063
2009	27,89	0,05	1,0018
2010	28,21	0,32	1,0116
2011	28,59	0,38	1,0134
2012	28,56	-0,03	0,9988
2013	28,68	0,12	1,0043

2014	28,83	0,15	1,0051
2015	28,97	0,14	1,0048
2016	29,04	0,08	1,0026
2017	28,91	-0,13	0,9955
2018	29,11	0,20	1,0070
2019	29,24	0,13	1,0043
2020	29,20	-0,04	0,9988
Průměr			1,0078

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 42 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Moravskoslezský kraj

Rok	Věk	První diference	Koeficient růstu
2000	24,26	x	x
2001	24,74	0,48	1,0197
2002	25,08	0,34	1,0139
2003	25,41	0,32	1,0129
2004	25,74	0,33	1,0130
2005	26,15	0,41	1,0160
2006	26,40	0,25	1,0097
2007	26,69	0,28	1,0108
2008	26,81	0,13	1,0048
2009	26,87	0,05	1,0020
2010	27,09	0,22	1,0082
2011	27,21	0,12	1,0046
2012	27,39	0,18	1,0065
2013	27,63	0,25	1,0090
2014	27,74	0,10	1,0038
2015	27,97	0,23	1,0082
2016	28,02	0,05	1,0018
2017	28,16	0,15	1,0052
2018	28,30	0,13	1,0047
2019	28,51	0,21	1,0075
2020	28,64	0,14	1,0048
Průměr			1,0084

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 43 Úhrnná plodnost 2020

Úhrnná plodnost 2020		
Kraj	Hodnoty	Body
Praha	1,508	1
Středočeský	1,747	8

Jihočeský	1,751	9
Plzeňský	1,688	4
Karlovarský	1,620	2
Ústecký	1,719	6
Liberecký	1,757	10
Královehradecký	1,758	11
Pardubický	1,773	13
Vysočina	1,802	14
Jihomoravský	1,728	7
Olomoucký	1,788	12
Zlínský	1,711	5
Moravskoslezský	1,67	3

ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 44 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte 2020

Průměrný věk matky při narození prvního dítěte 2020		
Kraj	Hodnoty	Body
Praha	31,41	1
Středočeský	29,40	3
Jihočeský	28,81	9
Plzeňský	28,84	7
Karlovarský	27,97	13
Ústecký	27,73	14
Liberecký	28,76	10
Královehradecký	29,06	5
Pardubický	28,82	8
Vysočina	28,65	11
Jihomoravský	29,64	2
Olomoucký	28,91	6
Zlínský	29,20	4
Moravskoslezský	28,64	12

Zdroj: Vlastní zpracování

Příloha č. 45 Podíl živě narozených dětí mimo manželství (%) - 2020

Podíl živě narozených dětí mimo manželství (%) - 2020		
Kraj	Hodnoty	Body
Praha	40,55%	14
Středočeský	46,78%	10
Jihočeský	50,61%	5
Plzeňský	49,20%	8
Karlovarský	62,71%	2

Ústecký	62,75%	1
Liberecký	53,35%	3
Královehradecký	51,50%	4
Pardubický	48,57%	9
Vysočina	44,59%	11
Jihomoravský	43,90%	12
Olomoucký	50,03%	7
Zlínský	43,08%	13
Moravskoslezský	51,13%	6

Zdroj: Vlastní zpracování

Odkazovaný seznam příloh

Příloha č. 1 Hrubá míra porodnosti – Praha.....	57
Příloha č. 2 Hrubá míra porodnosti – Středočeský kraj.....	57
Příloha č. 3 Hrubá míra porodnosti – Jihočeský kraj.....	58
Příloha č. 4 Hrubá míra porodnosti – Plzeňský kraj.....	58
Příloha č. 5 Hrubá míra porodnosti - Karlovarský kraj.....	59
<i>Příloha č. 6 Hrubá míra porodnosti - Ústecký kraj.....</i>	<i>60</i>
Příloha č. 7 Hrubá míra porodnosti - Liberecký kraj.....	60
Příloha č. 8 Hrubá míra porodnosti - Královeshradecký kraj.....	61
Příloha č. 9 Hrubá míra porodnosti - Pardubický kraj.....	61
Příloha č. 10 Hrubá míra porodnosti - kraj Vysočina.....	62
Příloha č. 11 Hrubá míra porodnosti - Jihomoravský kraj.....	63
Příloha č. 12 Hrubá míra porodnosti - Olomoucký kraj.....	63
Příloha č. 13 Hrubá míra porodnosti - Zlínský kraj.....	64
Příloha č. 14 Hrubá míra porodnosti Moravskoslezský kraj.....	64
Příloha č. 15 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Praha.....	65
Příloha č. 16 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Středočeský kraj.....	66
Příloha č. 17 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Jihočeský kraj.....	66
Příloha č. 18 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Plzeňský kraj.....	67
Příloha č. 19 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Karlovarský kraj.....	67
Příloha č. 20 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Ústecký kraj.....	68
Příloha č. 21 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Liberecký kraj.....	69
Příloha č. 22 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Královeshradecký kraj.....	69
Příloha č. 23 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Pardubický kraj.....	70
Příloha č. 24 Podíl narozených dětí podle legitimacy - kraj Vysočina.....	71
Příloha č. 25 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Jihomoravský kraj.....	71
Příloha č. 26 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Olomoucký kraj.....	72
Příloha č. 27 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Zlínský kraj.....	72
Příloha č. 28 Podíl narozených dětí podle legitimacy - Moravskoslezském kraji.....	73
Příloha č. 29 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Praha.....	74
Příloha č. 30 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Středočeský kraj.....	74
Příloha č. 31 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Jihočeský kraj.....	75
Příloha č. 32 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Plzeňský kraj.....	76
Příloha č. 33 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Karlovarský kraj.....	76
Příloha č. 34 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Ústecký kraj.....	77
Příloha č. 35 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Liberecký kraj.....	77
Příloha č. 36 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Královeshradecký kraj.....	78
Příloha č. 37 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Pardubický kraj.....	79
Příloha č. 38 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - kraj Vysočina.....	79
Příloha č. 39 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Jihomoravský kraj.....	80
Příloha č. 40 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Olomoucký kraj.....	81
Příloha č. 41 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Zlínský kraj.....	81
Příloha č. 42 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte - Moravskoslezský kraj.....	82
Příloha č. 43 Úhrnná plodnost 2020.....	82
Příloha č. 44 Průměrný věk matky při narození prvního dítěte 2020.....	83
Příloha č. 45 Podíl živě narozených dětí mimo manželství (%) - 2020.....	83